Ազգ
Azg armenian daily

25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1996, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 245 (1251)

Ալժիրի իսլամականները սպառնացին ոչնչացնել Ֆրանսիան

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI: Ալժիրի «Իսլամական զինված խումբ» կազմակերպությունը նոր սպառնալիքով է հանդես եկել Ֆրանսիայի դեմ: Այդ կազմակերպությունը պահանջում է, որ Ֆրանսիան ճնշում գործադրի եւ փոխի իր ղեկավարներից մեկի վերաբերյալ Ալժիրում արձակված մահապատժի վճիռը. Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակին հասցեագրված նամակում, որի իսկությունը ընդունեցին ֆրանսիական իշխանությունները, «Իսլամական զինված խումբ» կազմակերպության անդամները պահանջում են ազատ արձակել միանգամից մի քանի իրենց եղբայրակիցներին, նաեւ խմբի ղեկավարներից մեկին. հակառակ դեպքում, ինչպես նամակում է ասված. «Մենք կոչնչացնենք ձեր երկիրը»: Հենց այդ մահմեդական կազմակերպությունն էր կազմակերպել Ֆրանսիայի տարածքում 95 թվականին տեղի ունեցած մի շարք ահաբեկչությունները: Նամակում սակայն չի ասվում, թե արդյո՞ք ԻԶԽ-ն է պատասխանատու վերջերս Փարիզի «Պորտ Ռուայալ» մետրոյի կայարանում տեղի ունեցած պայթյունի համար:

ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Արամ Ա կաթողիկոսն էլ կգնա Վատիկան

Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսարանի դիվանի անունով «Երեւան» լրատվական կենտրոնի տարածած դեկտեմբերի 22-ի հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա հայրապետի գլխավորությամբ Հայաստանյայց եկեղեցու վերջերս Վատիկան այցելած պատվիրակության վերադարձից ուղիղ մեկ ամիս հետո, 1997 թ. հունվարի 22-ին, այս անգամ Անթիլիասի Արամ Ա կաթողիկոսն է պաշտոնական այցելություն տալու Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու կենտրոնատեղի, որտեղ հանդիպելու է Հովհաննես-Պողոս Բ քահանայապետի հետ:

Հաղորդագրությունից պարզվում է, որ Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսին ընկերակցելու է բազմանդամ մի պատվիրակություն, բաղկացած եկեղեցական ու աշխարհիկ ներկայացուցիչներից: Պատվիրակությանը մաս են կազմելու Թեհրանի անջատյալ թեմի առաջնորդ Արտակ արք. Մանուկյանը, Հունաստանի անջատյալ թեմի առաջնորդ Սահակ արք. Այվազյանը, Հյուսիսային Ամերիկայի եւ Կանադայի անջատյալ թեմի առաջնորդ Մեսրոպ արք. Աշճյանը, Բերիո (Հալեպ) թեմի առաջնորդ Սուրեն արք. Գաթարոյանը, Տանն Կիլիկիո Ազգային կենտրոնական վարչության կրոնական ժողովի ատենապետ Ղարեհ արք. Ազնավուրյանը, Քուվեյթի եւ Արաբական ծոցի երկրների վիճակի թեմի առաջնորդ Օշական եպս. Չոլոյանը, Անթիլիասի Դպրեվանքի տեսուչ Շահան վրդ. Սարգիսյանը, Ազգ. կենտրոնական վարչության (Անթիլիաս) քաղաքական ժողովի ատենապետ, Լիբանանի խորհրդարանի անդամ Խաչիկ Պապիկյանը, Լիբանանում պետնախարար եւ պատգամավոր Հակոբ Դեմիրճյանը, Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանը, Իրանի խորհրդարանի պատգամավոր Վարդան Վարդանյանը, Սիրիայի խորհրդարանի անդամ Սիմոն Լիպարյանը, Ազգ. կենտրոնական վարչության քաղաքական ժողովի անդամ Անդրե Թաքուրյանը:

Հաղորդագրությունը հայտնում է, որ նախապես ճշտված ժամանակացույցի համաձայն՝ Արամ Ա կաթողիկոսի այցի համար Վատիկանից ճշտվելու է 4-օրյա ծրագիր, որի մանրամասների մասին հետագայում կտրվի լրացուցիչ տեղեկություն: Վատիկանի ավանդության համաձայն, գրված է հաղորդագրության մեջ, նման պաշտոնական այցելությունների մասին պետք է հրապարակում լինի մեկ ամիս առաջ, հետեւաբար ենթադրվում է, որ նման հրապարակում կարվի նաեւ Վատիկանի դիվանի կողմից:

Առայժմ ձեռնպահ մնալով որեւէ մեկնաբանություն անելուց, «Ազգը» իր ընթերցողներին խոստանում է մոտիկից հետեւել այս նոր զարգացմանը:

ՇՐՋԱՆ

Իգոր Ռոդիոնովի այցն Ադրբեջան ապարդյուն անցավ

Հեյդար Ալիեւը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Իգոր Ռոդիոնովի հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, թե Ադրբեջանում գեներալին լավ են ճանաչում, հիշում ու հարգում դեռ նրա Անդրկովկասի ռազմական օկրուգի հրամանատար եղած ժամանակներից: Դրանով Ադրբեջանի նախագահն իր տրամադրությունը հայտնեց, որ պաշտպանության նախարարի պաշտոնում Ռոդիոնովը փոխարինել է Պավել Գրաչովին: Գաղտնիք չէ, որ գեներալ Գրաչովը բացասական վերաբերմունք ուներ մեր հարեւան հանրապետության նկատմամբ: Սակայն տվյալ դեպքում Ռուսաստանի ու Ադրբեջանի միջեւ առկա հակասություններն այնքան մեծ են, որ անձերը ոչինչ չեն կարող փոխել: Ադրբեջանը Անդրկովկասի միակ հանրապետությունն է, որի տարածքում չկան Ռուսաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումներ: Ադրբեջանը չի ընդունել ԱՊՀ երկրների կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի շատ կետերը, այդ հանրապետությունը չի համաձայնվում իր սահմանները Ռուսաստանի հետ համատեղ պաշտպանել: Ադրբեջանը կասկածանքով է վերաբերվում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ռազմական սերտ դաշինքին եւ մեկ անգամ չէ, որ բողոքել է այդ երկրների համատեղ զինավարժությունների դեմ: Այս անգամ էլ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւը հայտարարեց, թե Ռուսաստանի ռազմական հենակետերի առկայությունը Հայաստանի տարածքում բացասական ազդեցություն է գործում Ղարաբաղյան խնդրի լուծման վրա: Այս բոլոր հակասությունները ըստ երեւույթին խանգարեցին, որ ստորագրվեն նախապես պատրաստված երկու փաստաթղթերը «Ռազմական համագործակցության մասին արձանագրությունը» եւ «Ռուսաստանի ու Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունների միջեւ շփումների ծրագիրը»: Ռուսական կողմի վկայությամբ Հեյդար Ալիեւն առաջարկում է վերամշակել դրանք: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանի Գաբալինի շրջանում գտնվող եւ ռուսական զինվորականների կողմից շահագործվող ռադիոլոկացիոն կայանին, ապա այստեղ եւս որոշակի արդյունք չարձանագրվեց: Կողմերը չկարողացան լուծել կայանի իրավաբանական կարգավիճակի խնդիրը: Հեյդար Ալիեւն ու գեներալ Ռոդիոնովը քննարկեցին նաեւ Ղարաբաղի հարցը եւ համաձայնվեցին, որ Ռուսաստանը պետք է ակտիվացնի իր միջնորդությունը եւ գործուն դեր կատարի հակամարտության կարգավորման գործում: Ադրբեջանի կողմից ռուսական ռազմական տեխնիկայի գնման հարցը նույնպես մնաց չլուծված եւ մյուս հարցերի նման դրա լուծումը եւս հետաձգվեց:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Այսօր Երեւան կժամանի Իրանի առաջին փոխնախագահը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեկտեմբերի 25-ին պաշտոնական այցով Երեւան կժամանի Իրանի Իսլամական Հանրապետության առաջին փոխնախագահ Հասան Հաբիբին: Նախատեսվում է նրա հանդիպումը ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի, վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հետ: Դեկտեմբերի 26-ին պրն Հաբիբին Բ. Արարքցյանի հետ հանդիպումից հետո, ժամը 11.30-ին ԱԺ ու[illegible] դահլիճում ելույթ կունենա ԱԺ պատգամավորների առջեւ:

Վրաստանի ճանապարհներն անվտանգ չեն

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վերջին շրջանում Վրաստանի տարածքով անցնող Հայաստանի ավտոբուսները ենթարկվում են ավազակային հարձակումների: ՀՀ ճանապարհային վարչությունից Արմենպրեսին հայտնեցին, որ դեկտեմբերի 23-ի գիշերվա ժամը 2-ին ավտոբուսով երթեւեկող 20-25 ուղեւորներ Մառնեուլի շրջանում ավազակախմբի կողմից ենթարկվել են ստուգումների եւ թալանի: Պատռել են հայկական անձնագրերը, կրակոցներ են արձակվել ավտոբուսի մեջ: Ելնելով ստեղծված իրավիճակից, Վրաստանում ՀՀ քաղաքացիների անվտանգությունն ապահովելու նպատակով որոշվել է 2 օրով դեկտեմբերի 24-ին եւ 25-ին փակել Բագրատաշենի շուկան: ՀՀ քաղաքացիներին խորհուրդ է տրվում ձեռնպահ մնալ գիշերային ժամերին Վրաստան մուտք գործելուց:

Ծեծկռտուք Թուրքիայի խորհրդարանում

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեքշաբթի օրը Թուրքիայի խորհրդարանում արտգործնախարար Թանսու Չիլլերի դեմ պետական միջոցների հափշտակման մասին մեղադրանքների քննարկման ժամանակ ծեծկռտուք է սկսվել կառավարող կոալիցիայի եւ ընդդիմադիր պատգամավորների միջեւ: Խորհրդարանի նախագահի տեղակալ Յասին Հաթիփօղլուն ընդհատել է նիստը եւ կանչել է ոստիկաններին, որպեսզի բաժանեն կռվողներին: Չիլլերի ընտանիքը մեղադրվում է, որ անվճար օգտվել է պետական տուրիստական բանկից, հյուրանոցներից եւ զբոսանավերի կայանատեղերից:

Ղարսեցիները ցանկանում են բացված տեսնել Հայաստանի հետ սահմանը

Ղարսի, Ադրբեջանի եւ Իգդիրի զարգացման հիմնարկի գլխավորությամբ վերջերս խորհրդաժողով է տեղի ունեցել Ղարսում, հաղորդում է «Ժամանակ» օրաթերթը, արձագանքելով թուրքական մամուլին: Վերոհիշյալ շրջանների զարգացման համար ձեռնարկված ներդրումների արշավի շրջանակներում կայացած խորհրդաժողովում կոչ է հղվել գործարարներին ներդրումներ անելու Թուրքիայի արեւելյան շրջանների մեջ, հատկապես նկատի ունենալով, որ Թուրքիայի արեւելքը տնտեսապես ավելի դժվար կացության մեջ է գտնվում, քան հարավ-արեւելքը: Հարց է բարձրացվել նաեւ բանալու Հայաստանի հետ սահմանադուռը: Հիմնարկի նախագահ պրոֆ. Էսֆենդեր Կորքմազը դիտել է տվել, որ թեեւ գործարարները հիմնեցին «Արեւելք» հոլդինգը, սակայն շարունակում են ներդրումներ կատարել միայն հարավ-արեւելքում: Խորհրդաժողովի մասնակիցների շարքում են եղել պետնախարար Գյուրջան Դաղդաշը, բազմաթիվ քաղաքապետներ եւ ակադեմականներ: Ելույթ է ունեցել նաեւ Արդահանի կուսակալ Ալի Գյունգորը, որ ի նպաստ է արտահայտվել Հայաստանի հետ սահմանադռան վերաբացման: Նրա կարծիքով, սահմանադռների բացումը արդյունք չէ Ռուսաստանի, որ զգուշանում է թուրքախոս հանրապետությունների մերձեցումից (կարծես Հայաստանը թուրքախոս լիներ): Նա շեշտել է, որ Թուրքիայի արեւելյան սահմանի բացումը նպաստելու է շրջանի առեւտրական զարգացմանը:

Բուլղարիա. Գ. Պարվանովը հրաժարվեց վարչապետությունից

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RL: Այսօր Բուլղարիայի սոցիալիստական կուսակցության առաջնորդ ընտրված Գեորգի Պարվանովը հայտարարեց, թե չի ցանկանում ստանձնել երկրի վարչապետի պաշտոնը: 39-ամյա պատմաբան Պարվանովը փոխարինեց Ժան Վիդենովին, որը դեկտեմբերի 21-ին հեռացավ ոչ միայն իշխող կուսակցության ղեկավարի այլ նաեւ վարչապետի պաշտոնից, որով հետեւ գլուխ չհանեց տնտեսական դժվարություններից: ԱՄՀ-ը Համաշխարհային դրամատունը դադարեցրել են օգնությունը Բուլղարիային, քանի որ այդ երկիրը դանդաղ է բարեփոխումների ոլորտում: Սոցիալիստական կուսակցության նոր առաջնորդ Պարվանովն ասաց, թե իր ջանքերը կկենտրոնացնի միայն կուսակցական պարտավորությունների շուրջ: 1989 թվականից սկսած սոցիալիստական կուսակցության ղեկավարը ստանձնում էր նաեւ երկրի վարչապետությունը:

ԲԵԼԳՐԱԴ

Բախումներ Միլոշեւիչի կողմնակիցների ու հակառակորդների միջեւ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Երեք շաբաթից ավել է, ինչ Բելգրադում ցույցեր են տեղի ունենում: Ընդդիմությունը պահանջում է ճանաչել իր հաղթանակը տեղական մարմինների ընտրություններում: Արեւմուտքը, նաեւ Մ. Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնը, կոչ արեցին նախագահ Միլոշեւիչին ճանաչել ընտրությունների արդյունքները: Այլապես արեւմտյան ղեկավարները սպառնում են վերականգնել բռնարգելքը Հարավսլավիայի դեմ: Այդ ճնշման տակ նախագահ Միլոշեւիչը որոշ զիջումների գնաց: Նա թույլ տվեց, որ եվրախորհրդի պատգամավորությունը ժամանի Հարավսլավիա, ստուգումներ անցկացնի եւ որոշում ընդունի: Շաբաթ օրը ա[illegible] ստուգումն ավարտվեց եւ որոշ ժամանակ անց եվրախորհրդի ներկայացուցիչները կհայտնեն իրենց որոշման մասին, որին նախագահ Միլոշեւիչը խոստացել է ենթարկվել: Մեկնաբանների կարծիքով կո[illegible] կրկնել ընտրությունները: Եվրախորհրդի պատգամավորության հեռանալուց հետո նախագահ Միլոշեւիչը լրացուցիչ 600 ոստիկան մտցրեց Բելգրադ եւ երեքշաբթի օրը որոշեց մայրաքաղաքում անցկացնել իր կողմնակիցների հանրահավաքն ու ցույցը: Բելգրադի կենտրոնում գտնվող «Մոսկվա» հյուրանոցի դիմացը, որտեղ ամեն օր տասնյակ հազարավոր ընդդիմադիր ցուցարարներ են անցնում, մի մեծ տրիբունա է կառուցվել եւ 10 հազար ավտոբուսներ են ուղարկվել երկրի տարբեր շրջաններ, որոնք երեքշաբթի օրը Բելգրադ հասցրեցին նախագահի շուրջ 500 հազար կողմնակիցներին: Սերբական եկեղեցու պատրիարք Պավելը ընդդիմության առաջնորդներին կոչ արեց մեկ օրով հետաձգել երեքշաբթի օրվա ցույցը, սակայն նրանց առաջնորդ Վուկ Դրաշկովիչը հայտարարեց. «Մենք կշարունակենք մեր բողոքները»:

Եվ եղավ այն, ինչ պետք է լիներ: Ծեծկռտուք սկսվեց ընդդիմադիր եւ Միլոշեւիչի կողմնակից ցուցարարների միջեւ: Չանսալով իրենց առաջնորդներ Դրաշկովիչի եւ Ջինջիչի խնդրանքին, ընդդիմադիրները սկսեցին կուտակվել ոչ թե Հանրապետության հրապարակում, այլ «Մոսկվա» հյուրանոցի մոտ: Նրանք հարձակվեցին նաեւ քաղաքից ժամանած ցուցարարների վրա, սկսեցին նրանց վրա աղբ ու փայտեր նետել, խլել Միլոշեւիչի նկարներն ու ցեխի մեջ գցել դրանք: Հանրապետության հրապարակում էլ բախումներ սկսվեցին: Ուսանողները Միլոշեւիչի կողմնակիցներին անվանում են «գողեր» ու «կարմիր ավազակներ», իսկ նախագահի կողմնակիցները նրանց՝ «դավաճան»: Ոստիկանությունը միջամտել ու մահակներ է գործածել հակառակորդներին անջատելու համար: Արեւմտյան լրատվության միջոցները հայտնեցին, որ բախումներ են տեղի ունեցել նաեւ Սերբիայի այլ քաղաքներում: Ըստ երեւույթին նախագահ Միլոշեւիչն այժմ կկարողանա «հատուկ դրություն» հայտարարել երկրում:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Մեծ աշխուժություն հայ-ուկրաինական հարաբերություններում

Այսօր դեկտեմբերի 25-ին, լրանում է Հայաստանի եւ Ուկրաինայի հանրապետությունների դիվանագիտական կապերի հաստատման 5-րդ տարին: Հազարամյա պատմություն ունեն հայ-ուկրաինական կապերը, եւ դեռ IX դարում Կիեւյան Ռուսիայի մայրաքաղաքային բնակավայրում աշխույժ կյանքով ապրում էր հայ համայնքը: XIII դարում, հոյակերտ Լվովի հիմնադրման պահից, հայերը զբաղվել են արհեստներով, գործել առեւտրի ոլորտներում, բնականաբար նպաստում էին երկու ժողովուրդների բարեկամության հետագա զարգացմանը: Այնուամենայնիվ, հենց 1991-ի դեկտեմբերի 25-ին, դիվանագիտական նոտաների փոխանակման միջոցով, Հայաստանը եւ Ուկրաինան արդեն անկախ երկրների կարգավիճակով բնականոն փոխհարաբերությունների նոր փուլ եւ հինգ տարիների ընթացքում կարողացան հասնել զգալի նվաճումների:

Այդ առթիվ երեկ ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպանատանը դասավորված էր ճեպազրույց, որի ընթացքում դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն խոսեց նշված ձեռքբերումների մասին, առանձնացնելով հատկապես 1996-ը: Հենց այս տարի արձանագրվեց Հայաստանի եւ Ուկրաինայի հարաբերությունների որակական կտրուկ աճ, կապ-

ված Ուկրաինայի Հանրապետության Նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի Հայաստան կատարած այցի հետ: Պաշտոնական այցի ընթացքում ստորագրվել է «Բարեկամության եւ համագործակցության մասին» պայմանագիր, վերջերս վավերացված Հայաստանի եւ Ուկրաինայի խորհրդարանների կողմից: 1996-ին Հայաստանում բացվեց Ուկրաինայի դեսպանատունը, որն իր աշխույժ գործունեությամբ առանձնահատուկ տեղ է գրավում մեզանում տեղակայված դիվանագիտական ինստիտուտների շարքում:

Պարոն Բոժկոն հույս հայտնեց, որ 1997-ին երկու երկրների փոխհարաբերություններն էլ ավելի կզարգանան, իսկ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այցն առավելագույնս կնպաստի դրան:

Ա. Գ.

ՍԵՎԾՈՎՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐ

Նախատեսվում է երիտասարդական կազմակերպությունների հանդիպում Իջեւան-Ղազախ սահմանագլխում

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ղարաբաղյան հակամարտության գոտում հրադադարի երրորդ տարեդարձի կապակցությամբ նախատեսվում է Իջեւան-Ղազախ սահմանագլխին կազմակերպել անծանոթյան տարածքի երկրների երիտասարդական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հանդիպում: Այդ հանդիպման կազմակերպման նախաձեռնողներն են «Երիտասարդ մարդիկ» միջազգային կազմակերպությունը եւ Հելսինկիի քաղաքացիական վեհաժողովը (ՀՔՎ):

Ինչպես հայտնեց ՀՔՎ Անդրկովկասի գրասենյակի ղեկավար Մարտին վան Գարբենը, հանդիպումը տեղի է ունենալու Վրաստանի, Հայաստանի, Ադրբեջանի, ինչպես նաեւ բալկանյան երկրների, Ուկրաինայի, Մոլդովայի եւ Ռուսաստանի երիտասարդական կազմակերպությունների միջեւ կապերի ակտիվացմանը:

«Այս միջոցառումը հաշտության, քաղաքացիական մակարդակում հարաբերությունների զարգացման եւ ժողովրդավարության ամրապնդման նպաստակներ է հետապնդում», հայտնեց Մարտին վան Գարբենը:

Նրա կարծիքով, այդ հանդիպումը կարելի է դիտել իբրեւ քաղաքացիական խաղաղարարական նախաձեռնություններով հանդես եկող ոչ կառավարական երիտասարդական կազմակերպությունների յուրօրինակ համագումար:

Նա նշեց, որ հանդիպումը կարող է դառնալ Իջեւան-Ղազախ խորհրդանշական միջանցքի շարունակությունը, որը բացվել էր 1992 թ. դեկտեմբերին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ռազմագերիների մայրերի եւ կանանց հանդիպմամբ:

ՆՏ. «Երիտասարդ մարդիկ» միջազգային կազմակերպությունը Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի երիտասարդության հանդիպում առաջին անգամ կազմակերպել է Իջեւանում 1994 թ. հուլիսին, որ ներկայացված էին 11 երիտասարդական կազմակերպություններ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել է երիտասարդության դերը Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործում եւ ընդունվել համապատասխան հայտարարագիր, որով կոչ է արվում երիտասարդությանը նպաստել խաղաղության ու կայունությանը տարածաշրջանում:

Ցավակցություն

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական խորհուրդը կուսակցության բոլոր անդամների ու համակիրների անունից խորին ցավակցություն է հայտնում ՀԴԿ հիմնադիր անդամ եւ նրա նախագահության անդամ, կուսակցության անզուգական ընկեր եւ հայ մշակույթի երախտավոր Էմմա Ծատուրյանի հարազատներին ու մտերիմներին՝ նրանց ու բոլորիս մեծ կորստի առթիվ:

ՀԴԿ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Չարբախ» կայարանը ուղեւորներ կտեղափոխի այսօրվանից

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Պետական հանձնաժողովը շահագործման ընդունեց Երեւանի մետրոպոլիտենի «Չարբախ» կայարանը: Այս կապակցությամբ պետական հանձնաժողովը ստորագրեց համապատասխան արձանագրություն: Այսպիսով, շարք մտավ Երեւանի մետրոպոլիտենի 10-րդ կայարանը: Մետրոպոլիտենի Չարբախ տանող գիծը դեկտեմբերի 25-ից կսկսի ուղեւորների փոխադրումը:

Հանրապետության 717 ուսուցչից որակավորում է ստացել 296-ը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամփոփվեցին ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից անցկացված ուսուցիչների որակավորման շուրջ երկուսուկես ամիս տեւած ստուգումները: Նախարարության որակավորման ստուգման, բարձրացման եւ վերաորակավորման վարչությունում Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին, որ դրանց մասնակցել է հանրապետության 9 մարզերի՝ Լոռու, Արմավիրի, Գեղարքունիքի, Շիրակի, Արագածոտնի, Արարատի, Վայոց Ձորի, Կոտայքի եւ Երեւանի կրթօջախների 717 ուսուցիչ: Նրանցից հմուտ եւ հետազոտող ուսուցչի կարգ է ստացել միայն 296-ը: Որակավորման ստուգում անցած ուսուցիչներից 607-ը վարժարանների, ավագ դպրոցի դասարանային հոսքերի եւ դասարանների ուսուցիչներ են, որոնց որակավորումը նախարարության հրամանով պարտադիր էր: Նրանց կեսից ավելին հմուտ եւ հետազոտող ուսուցչի կարգ չի ստացել: Ստուգումներին կամավոր մասնակցած 110 ուսուցիչների կեսը այդպիսի կարգ ստացել է:

ՀԱԷԿ-ի կենցաղային ջրերի մաքրման նոր կայանի կառուցումը՝ 1,1 մլն դոլար

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Հայարդնախագիծ» բաժնետիրական ընկերությունում ավարտվեցին Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանի կենցաղային կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանի նախագծման աշխատանքները: Ինքնահոս եղանակով եւ ատոմակայանի կոյուղու առանձին համակարգով հնարավոր կլինի կենցաղային եւ արդյունաբերական կեղտաջրերը ենթարկել կենսաքիմիական մաքրման: Նախագծված համակարգի հզորությունը օրական 1000 խորանարդ մետր է, հետագայում հասցվելով 1250-ի: Ատոմային էլեկտրակայանի կենցաղային կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախագծի գլխավոր ճարտարագետ Բորիս Ենգոյանի վկայությամբ, մաքրման կայանը կունենա 4000 քառակուսի մետր տարածք, որտեղ կտեղադրվեն մաքրման եւ մշակման բոլոր տեսակի տեխնոլոգիական սարքավորումները: Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը պատրաստ են, իսկ մաքրման կայանի շինարարությունը կսկսվի գարնանը, որի համար կպահանջվի 1,1 միլիոն դոլար:

ԵՐԵՎԱՆ

«Զվարթնոցի» բեռնահամալիրի շինարարությունը սկսվել է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան «Բիլլհարբերը» կազմակերպության հետ կնքված 15 մլն 400 հազար դոլար ընդհանուր արժողությամբ պայմանագրով սկսվել է «Զվարթնոց» օդանավակայանի բեռնային համալիրի շինարարությունը: Այժմ կատարվում են հողային աշխատանքներ, իսկ մարտին նախատեսվում է սկսել բետոնային աշխատանքները:

«Բիլլհարբերը» հաստատման է ներկայացրել բեռնահամալիրի շինարարության առաջին փուլի՝ հիմքի նախագծերը, որոնք վերանայվում են եւ կհաստատվեն անգլիական խորհրդատվական WS Արկինս կազմակերպության եւ պետական փորձագետների կողմից:

Ալեքսանդրիայից արդեն Հայաստան է հասել «Բիլլհարբերի» շինտեխնիկայի առաջին խմբաքանակը: Բեռնափոխադրումն իրականացրել են ամերիկյան «Սիբորն» եւ հայկական «Ապավեն» տրանսպորտային ընկերությունները, որոնք հաղթող էին ճանաչվել նախօրոք հայտարարված միջազգային մրցույթում:

«Զվարթնոց» բեռնային համալիրի շինարարության ծրագրի իրականացման գրասենյակի ղեկավարի տեղակալ Կարեն Մխիթարյանն ասաց, որ հոլանդական «Կարգո-սերվիս-սենտր» ֆիրմայի հետ կնքված պայմանագրով բեռնային ծառայության աշխատակիցները կվերապատրաստվեն Հոլանդիայում, իսկ շինարարությունն ավարտելուց հետո ֆիրման 1 տարի ժամկետով կշահագործի բեռնային համալիրը:

Հայերը սիրում են էլեկտրոնիկա

Samsung հարավ-կորեական ֆիրմայի բացումը շեփորվեց բարձրաձայն գովազդվելով ծննդաներով: Դեկտեմբերի 13-ին բացված խանութի մասին ընդամենը մեկ շաբաթ անց սկսեցին լուրեր շրջել, որ պտավել է Հայաստան ներկրված գրեթե ողջ ապրանքախմբակը՝ նախատեսված երեք ամսվա համար: «Ժողովրդի փող չունենալը ֆիկցիա է», նախկին վարչապետի հայտարարությունը անչափ մոտ համարելով իրականությանը, փորձեցինք սա ճշտել ֆիրմային խանութի կառավարիչ Ռ. Գյուրջյանից: Հստակեցնելով, որ խոսքը ոչ թե երեք, այլ ընդամենը մեկ ամսվա պաշարի մասին է, նա հավաստեց, որ արդեն նոր պատվեր է հղված ֆիրմային, եւ շուտով Հայաստան կառաքվի ապրանքների նոր խմբաքանակ: Ընդ որում, ավելի մեծ տեսականի, քան առաջին անգամ: Արանով, անշուշտ, մտադիր չենք անցյալ դեմքերի հետահայաց արդարացում փնտրել, քանզի գնալով ավելի պարզ է դառնում խավերի բեւեռացումը:

Մեր հաջորդ հարցին՝ արդյո՞ք «էլեկտրոլյուքս» խանութի հայտնվելը չի նշանակում հզոր մրցակցի առկայություն, Ռ. Գյուրջյանը պատասխանեց, որ կարծես աշխատում են առանց միմյանց վնասելու: Սակայն «էլեկտրոլյուքսի» գործունեության առաջին օրերի տպավորությունն այնպիսին էր, որ ոչ միայն ընդհանրապես ապրանքների համեմատական գներն են մատչելի, այլեւ Samsung-ի նշանը կրող ապրանքները ավելի գործ գին ունեն, քան ֆիրմային խանութում: Մենեջերը ժխտեց սա, ասելով որ ամենօրյա մոնիտորինգի համաձայն իրենց խանութում գները 5-10 դոլարով պակաս են: Մեր հեռախոսային հարցմանը «էլեկտրոլյուքսից» պատասխանեցին, որ, թեեւ չունեն այդօրվա մոնիտորինգի տվյալները, բայց նույնանուն ապրանքների գները ամենայն հավանականությամբ համընկնում են:

Մեզ չհաջողվեց ինքնուրույն համեմատություն անել, որովհետեւ Samsung-ի դռները երկու օրով փակված էին՝ տեսահոլովակներ նկարահանելու պատճառով: Իսկ գուցե, այնուամենայնիվ, նրանք սպասում են նոր ապրանքների՞...

Ա. Գ.

ԿԱՊԱՆ

Մոլիբդենի գողերը՝ դատարանի առաջ

ԿԱՊԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 5-ին Սյունիքի մարզի ազգային անվտանգության Կապանի բաժնի աշխատակիցները հայտնաբերել եւ ձերբակալել էին մի հանցավոր խումբ, որի անդամները Կապան քաղաքի բնակիչներ Ռուբիկ Մարտիրոսյանը, Սամվել Սարգսյանը եւ Սերոժա Ալավերդյանը, նախօրոք պայմանավորվածության գալով, կատարել էին խոշոր չափերի հասնող գողություն: Նրանք Քաջարանի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի պահեստից գողացել էին մեկ տոննա մոլիբդենի խտանյութ հետագայում վաճառելու նպատակով:

Դեկտեմբերի 13-ին խմբի երեք անդամներն էլ կանգնեցին դատարանի առջեւ եւ ստացան իրենց պատիժը: Սերոժա Ալավերդյանը դատապարտվեց յոթ, Սամվել Սարգսյանը վեցական, Ռուբիկ Մարտիրոսյանը վեց տարվա ազատազրկման:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ /հեռ. 562653
A STYLE համակարգչային ծառայություն /581841
Apple Macintosh
Համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԳԻՐՔ

Հ. Բագրատյանը ընդդեմ մարքսիզմի

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն իր պաշտոնանկությունից առաջ հայտարարեց, որ պատրաստվում է գիրք գրել հասարակության և պետության փոխհարաբերությունների մասին:

Ինչպես հայտնի է դարձել Արմենպրեսի թղթակցին, նախկին վարչապետի գրքի առաջին գլուխներն արդեն պատրաստ են հրատարակության, ինչը ենթադրել է տալիս, որ գիրքը գրվել է վարչապետության զուգահեռ:

Ինչպես խոստովանել է հեղինակը, աշխատությունն ամբողջությամբ «բանավեճ է մարքսիզմի հետ»:

Աշխատությունն անդրադառնում է Խորհրդային Միության փլուզման պատճառներին, հասարակական-պատմական զարգացմանը, սեփականատիրական հարաբերություններին, արժեստեղծման գործընթացի և սեփականատիրական հարաբերությունների պատմական էվոլյուցիային, տնտեսություն և քաղաքականություն, արևմտյան և ասիական քաղաքակրթություններ խնդիրներին: Գրքում խոսվում է նաև Հայաստանի պետականության կերտման պատմական փորձի մասին: Գլուխներից մեկը կոչվում է «Ինչ են ուզում մեր «օպոնենտները»», իսկ մյուսը՝ «Ինչ են ուզում մեր «համախոհները»»:

Նախկին վարչապետն անդրադառնում է նաև Հայաստանում տարվող տնտեսական քաղաքականությանը, դրա բնութագրին, պետությանը և ազգային գաղափարախոսությանը, ազգային արժեքներին: Գրքում զետեղված է նաև «Ինքնահաղթահարում» գլուխը:

Ներածական մասում Հրանտ Բագրատյանը կարծիք է հայտնում, որ «ներկա օրերի ամբողջական գնահատականը հնարավոր է տալ տարիներ հետո, երբ կյանքը կարգավորի ու մաղկանց կմաշուցի մնայունը՝ տարբերակելով լավն ու վատը, ժամանակի մեջ տարրալուծելով ու մոռացության տալով ներկա ժամանակի շրջանի՝ ինչպես ավելորդ զգայական լավատեսությունը ու ինքնաբավարարվածությունը, այնպես էլ ամեն ինչից դժգոհ հոռետեսությունը»: Հրանտ Բագրատյանը նշում է, որ «Արևելյան Եվրոպայի, նախկին ԽՍՀՄ նորանկախ երկրներում հասարակական կյանքի կառավարման ինստիտուտներն այսօր գտնվում են ընթացող պատմական գործընթացների հոգեբանական, ենթագիտակցական ընկալման մակարդակում: Դրա պերճախոս վկայությունն է ընտրողների տրամադրությունների անկանխատեսելի շրջադարձերը աջից ձախ և հակառակը, սնկի նման աճող կուսակցությունների թիվն ու նույն արագությամբ քաղաքական ասպարեզից դրանց հեռանալը (ընդ որում, ոմանք այդ ընթացքում հասցնում են բարձրանալ քաղաքական կյանքի օլիմպ) և, որ էլ ավելի կարևոր է, դրանց «գաղափարական» տարբերությունները կամ, այլ խոսքով ասած, որպես կանոն, գաղափարական սկզբունքների բացակայությունը, չնայած համընդհանուր երևույթ դարձած սեփական «հայացքների» նկատմամբ առաջնային կեցվածքը, քաղաքական գործիչների բազմազանությունը, հայացքների փոխակերպումները, անփոխարինելիության խիզքը, իսկ ասպարեզից հեռանալուց հետո մեծ մասամբ աննկատ մնալը, տնտեսությունների, կառավարությունների բարեփոխումների քաղաքականությանը հավատարիմ մնալու մոդային արտահայտությունները, անկախ այն բանից համայնավար, թե ազատական հայացքներին հարող իշխանության հետ գործ ունենք և այլն»:

Նախկին վարչապետի կարծիքով, «նորաթուխ ժողովրդավարներից շատերը վաղուց արդեն գերազանցել են տոտալիտար ռեժիմի պատմական առաջնորդների հակաժողովրդական գործերի սահմանափակը (լիմիտը), իսկ նորաթուխ սոցիալ-դեմոկրատ հայտնաբերները ծեծվածուխ են եղել մայնավարները կապիտալի կուտակման գործընթացին (?) կապված չկա, որ այդ ամենը պետք կարդալու «ժողովրդին», այնպես որ Ռոնալդ «Բալզակը ու Կ. Մարքսը, մի հրաշքի ներքո լինելով, այս աշխարհ վերադառնալու լինեին, կառավարման մասին իրենց պատկերացումների ամբողջ համակարգը»:

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Հրեշնե՞րը, թե՞ ոճիրների գիտակցությունը

Պատմությունը մի ամբողջ շրջադարձ է կատարել: 1915-ին Օսմանյան Թուրքիայի կառավարությունը հայ ցեղը բնաջնջելու մի դիվային արշավ կազմակերպեց, և այդ ծրագիրը գործնականորեն հաջողություն ունեցավ: Մեկուկես միլիոն հայեր սպանվեցին: Կես միլիոնն ապաստան գտնելու նպատակով փախավ զանազան արտասահմանյան երկրներ:

Այժմ 81 տարի անց, այդ չնչին վերապրողների հետնորդները, ուշքի գալուց և բարգավաճելուց հետո, դիտվում են որպես Թուրքիայի անվտանգությանն սպառնացող վտանգավոր տարր: Այս գուցեև չափազանցված հայտարարությունը չի արվում սովորական հայերի ինչ-որ մի խմբի կողմից: Իր դեկտեմբերի 4-ի համարում, «Ֆորթ-Վորթ Սթար Թելեգրամ» թերթը մեջ է բերել Վաշինգտոնում թուրքական դեսպանատան քաղաքական խորհրդական Մեհմեդ Գյուլչուրի խոսքերն այն մասին, թե «Թուրքիան գտնվում է Սիրիայի, Հունաստանի և Հայաստանի նման հնարավոր թշնամի պետությունների հրթիռների հասանելիության սահմաններում»:

Պատկերացրե՞ք մի. Թուրքիան, որը ՆԱՏՕ-ում ամենամեծ բանակ ունեցող երկրներից երկրորդն է, և որը մինչև ատամները զինված է ամերիկյան ամենաարդիական ռազմական տեխնիկայով, մտահոգված է Հայաստանի մնացած մի քանի հին, խորհրդային արտադրության հրթիռների հասանելիության սահմաններում գտնվելու խնդրով:

Հայաստանն իր փոքր բանակով չէ և չի կարող լինել արևմուտքի իր հզոր հարևանի թշնամին: Ընդհակառակը, հայկական կառավարությունը, նույնիսկ աշխարհում ցրված հայերի զայրույթն առաջացնելու գնով, մեկից ավելի անգամներ բարձրացել է Թուրքիայի հետ փոխադարձ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու հարցը:

Այնպես որ, փաստորեն, Հայաստանը ոչ թշնամի է Թուրքիային, ոչ էլ վտանգ է ներկայացնում նրան: Պարոն Գյուլչուրի հայտարարությունը պարզապես արտացոլում է թուրքերի մեղավորության զգացումները և խղճի խայթի տարրերը: Ինչքան էլ նրանք ժխտեն, և քանի տարի էլ որ անցնի, միևնույնն է, թուրքերը գիտեն, թե ինչպես են վարվել հայերի հետ: Նրանց սպառնում է ոչ թե հայկական հրթիռների հասանելիության սահմանը, այլ իրենց նախնիների գործած ահավոր ոճիրների գիտակցությունը, որը դեռ երկար ժամանակ կհետապնդի նրանց:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»
19 դեկտեմբեր, 1996 թ.

ԱՅՑ

ՀՅԴ պատվիրակության քաղաքական հանդիպումները Մոսկվայում

Տեսակցություններ Օլեգ Լոբովի և Ալեքսանդր Լեբեդի հետ

Դեկտեմբերի 18-22-ը, կազմակերպական հարցերով զբաղվելու և քաղաքական մի շարք տեսակցություններ ունենալու նպատակով Մոսկվայում էին գտնվում ՀՅԴ Բյուրոյի և Հայաստանի Գերագույն մարմնի մի քանի անդամներ: ՀՅԴ Բյուրոյից Մոսկվա էին մեկնել Բենո Թոնոյանը, Մկրտիչ Մկրտչյանը, Աբո Պողիկյանը, Մարտուն Մաթևոսյանը, Հայաստանի ԳՄ-ից՝ Ռուբեն Հակոբյանը, Հովիկ Աղազարյանը, Գագիկ Մկրտչյանը: Քաղաքական տեսակցություններին մասնակցել է նաև ՀՅԴ Բյուրոյի Մոսկվայի գրասենյակի պատասխանատու Սեյրան Բաղդասարյանը:

Դեկտեմբերի 20-ին հիշյալ մարմինները ներկայացնող պատվիրակությունը հանդիպում է ունեցել Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Լոբովի հետ: ՀՅԴ պատվիրակությունը նախ շնորհակալություն է հայտնել պրն Լոբովին՝ հայ ժողովրդի նկատմամբ իր ցուցաբերած բարեկամական վերաբերմունքի և 1988 թ. երկրաշարժի ծանր օրերին հայ աղետյալներին օգնելու գործում իր կարևոր ներդրման համար:

Համատեղ քննարկվել են Ռուսաստանի և Հայաստանի քաղաքական կացության և ռուս-հայկական հարաբերությունների էլ ավելի ամրապնդման հետ կապված հարցեր: Տեսակցությունը տևել է շուրջ մեկ ժամ:

Դեկտեմբերի 21-ին պատվիրակությունը հանդիպում է ունեցել Ռուսաստանի Ազգային անվտանգության խորհրդի նախկին նախագահ, գեներալ Ալեքսանդր Լեբեդի հետ: Այս առիթով ևս ՀՅԴ ներկայացուցիչները շեշտել են Լեբեդի բարեկամական դիրքորոշումը հայ ժողովրդի նկատմամբ՝ մասնավորապես անդրադառնալով 1990թ. Բաքվի հայտնի դեպքերի ժամանակ ռուսական զորքերի հրամանատար Լեբեդի կեցվածքին, երբ նրա ջանքերի շնորհիվ ջարդի սպառնալիքին ենթակա ավելի քան 200 հազար հայեր փրկվել են ստույգ սպանդից:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Ռուսաստանի և Հայաստանի համար ռազմավարական նշանակություն ունեցող հարցեր և ռուս-հայկական համագործակցությանն առնչվող խնդիրներ: Բարեկամական մթնոլորտում ընթացած տեսակցությունը տևել է ավելի քան երկու ժամ:

Նույն օրը Ռուսաստանի գրողների տանը տեղի է ունեցել «Ռուս համայնքների կոնգրես» կուսակցության Մոսկվայի շրջանի ներկայացուցիչների համագումարը, որի ընթացքում համագործակցության համաձայնագիր է ստորագրվել հիշյալ կուսակցության և ՀՅԴ Հայաստանի Գերագույն մարմնի միջև:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԴԱՏԱՎԱՐ

ՀՀ քաղաքացու կողմից ավտովթար Թուրքիայում

Պոլսում հրատարակվող «Ժամանակ» օրաթերթը արձանագրել է դեկտեմբերի 1-ին Չանկըրըի մերձակայքում Հայաստանի քաղաքացի Կարեն Մանուկյանի ավտովթարը, որին զոհ է գնացել 24 ամյա թուրք քաղաքացի Վահիդ Կորքմազը: Վթարը պատահել է այն պահին, երբ 4 հայաստանցիներ Գերմանիայից առանձին ավտոմեքենաներով Թուրքիայով հայրենիք վերադառնալու ճանապարհին Չանկըրըի մոտ հանդիպել են [illegible] ճառով Կ. Մանուկյանին չի հաջողվել զսպել իր վարած մեքենան: Այդ պահին ետևից եկող մեքենայի վարորդը Վահիդ Կորքմազը այնպես էլ չի կարողացել ժամանակին արգելակել և բախվել է հայաստանցու մեքենային, ինչի հետևանքով մահացել է տեղնուտեղը: Վրա է հասել ոստիկանությունը և ձերբակալել Կարենին, մինչ վերջինիս ընկերները իրենց մեքենաները Հայաստանի սահման հասցնելուց հետո վերադարձել են իրենց ընկերոջ օգնության: Նրանք այժմ Սամսունում են գտնվում, որտեղ կապ են հաստատել քուրդահայ հայտնի իրավաբան Տիրան Քախարի հետ: Նախատեսված է երկու դատավարություն, որոնցից առաջինը՝ հասարակական շահի դատը տեղի է ունենալու դեկտեմբերի 26-ին, իսկ 2-րդը՝ զոհվածի հարազատների կողմից բացված, դեկտեմբերի 30-ին: Վահիդ Կորքմազի հարազատները 3 միլիարդ թուրքական լիրայի հատուցում են պահանջում: Ներկայումս բանակցություններ են ընթանում հատուցման պահանջը արտադատարանական միջամտությամբ լուծելու համար, որի դեպքում կմեղմանա նաև հասարակական շահի դատավարության վճիռը:

Համագործակցության նոր փուլ ԱՊՀ համակարգում

Խորհրդային համակարգի փլուզումից հետո փլուզվեց նաև միասնական հիդրոօդերևութաբանական կենտրոնը և մասնատված ծառայությունները սկսեցին նոր հաղթահարել տարբեր խնդիրներ տեղեկատվության հաղորդման, տեխնիկական հագեցվածության և նյութական: Վերջին տարիների ընթացքում պարզ դարձավ միասնականության վերականգնման նպատակահարմարությունը արդեն անկախ երկրների համագործակցության տեսքով: Այդ իսկ նպատակով, նոյեմբերի 18-ին, Մինսկում անցկացվեց Հիդրոօդերևութաբանության միջպետական խորհրդի ժողով, որին ներկա էին նաև ՀՀ համապատասխան վարչության ներկայացուցիչները: Ժողովի ընթացքում քննարկվեց «միասնական տեղեկատվական տարածության» ստեղծման խնդիրը և նախագիծ ընդունվեց «ԱՊՀ անդամների միջև միավորված տեղեկատվական համակարգի հիմնադրման վերաբերյալ»: Նախագիծը դեռ վերջնական չէ, ներկայացվելու է ԱՊՀ կառավարություններին քննարկման: Քննականապես քննարկումները ընթանալու են յուրաքանչյուր երկրի հիդրոօդերևութաբանության առաջատար աշխատակիցների հետ համատեղ: Որոշված է բոլոր առաջարկությունները ներկայացնել Միջպետական հիդրոօդերևութաբանական խորհրդի գործադիր քարտուղարություն մինչև 1996-ի դեկտեմբերի 31-ը:

Նախագիծը բաղկացած է երկու հիմնական մասից. միջպետական համաձայնագրեր և միջոցառումներ: Առաջին մասը վերաբերում է այն համաձայնագրերին, որոշումներին, կոնվենցիաներին, որոնք ձևավորելու և զարգացնելու են համագործակցության իրավական դաշտը: Միջոցառումների մասն ընդգրկում է նաև միջպետական նախագծեր, որոնց իրականացման շնորհիվ, ինչպես նաև ԱՊՀ երկրների համապատասխան մարմինների օժանդակությամբ, հնարավոր կլինի ստեղծել գործնական միջոցների համակարգ՝ ի նպաստ միասնական տեղեկատվական համակարգի ձևավորման:

Ինչ խոսք, ԱՊՀ երկրների միջև միասնական տեղեկատվական տարածության ստեղծումը բարդ, ծավալուն և պահանջկոտ իրավական դաշտի, տեխնիկական հագեցվածության և ֆինանսական առումով խնդիր է: Նման գործընթացը մեծ ժամանակային առումով, բաղկացած է երկու հիմնական փուլից:

Առաջին փուլում (1996-97 թթ.) նախատեսված է աշխատել տեխնիկական, կազմակերպչական և իրավական խնդիրների շուրջ, որի հետևանքը պետք է լինի «ԱՊՀ միասնական տեղեկատվական տարածության ձևավորման կոնցեպցիայի» ծնունդը: Այս փուլում համաձայնեցվելու են երկրների տեղեկատվական ապահովության մեխանիզմները, ինչպես միջպետական, այնպես էլ ազգային (երկիր-երկիր) մակարդակներում:

Երկրորդ փուլում (1998-2000 թթ.) ծրագրված է ավարտել համագործակցության իրավական դաշտի ստեղծումը, որի հենքի վրա հնարավոր կդառնա լուծել տեխնիկական հագեցվածության հետ կապված և ֆինանսական բնույթի այլ խնդիրներ:

ՍԵԴԱ ՂԱԶԱՐՅԱՆ,
ՀՀ հիդրոօդերևութաբանական վարչության լրատվական ծառայություն

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Իրանի երկու քաղաքացիների սպանության համար Ռազմիկ Թադևոսյանը դատապարտվեց 13 տարվա ազատազրկման

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Գերագույն դատարանում ավարտվեց Հայաստանում կոմերցիոն գործունեությամբ զբաղվող ԻԻՀ քաղաքացիներ Հասանյան Շամսիի և Հասան Զոլֆաղարի Գաղզարի սպանության գործով դատավարությունը: 1996 թ. օգոստոսի 24-ին Հասանյան Շամսին և Հասան Զոլֆաղար Գաղզարը մայրաքաղաքի Հանրապետության հրապարակում առևանգվել են և սպանվել Ռազմիկ Թադևոսյանի կողմից: Առաջացած վեճի և ծեծկռտուքի ժամանակ Ռ. Թադևոսյանը ատրճանակով կրակել և սպանել է նրանց:

Ամբաստանյալ Ռազմիկ Թադևոսյանին ներկայացվել էր մեղադրանք ՀՀ ՔՕ 99-րդ հոդվածի 2-րդ, 4-րդ և 6-րդ («Ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված դիտավորյալ սպանություն» 2. խուլիգանական դրդումներով, 4. երկու կամ մի քանի անձանց և 6. առանձին դաժանությամբ կամ շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով), իսկ ամբաստանյալներ Գարուշ Առաքելյանին, Ռուբեն Տոնոյանին, Սուրեն Մելքոնյանին և Պետրոս Աբրահամյանին ՀՀ ՔՕ 205-րդ հոդվածի առաջին մասով «Հանցագործությունների պատսպարում»:

ՀՀ Գերագույն դատարանի քրեական կոլեգիայի անդամ, գործով նախագահող Արտաշես Պախլավունին հայտնեց, որ դատաքննության ընթացքում բոլոր ամբաստանյալները իրենց մեղավոր են ճանաչել, նրանց մեղադրանքը ապացուցվել է բոլոր վկաների ցուցմունքներով, դատաբժշկական և այլ փորձաքննություններով:

Դատարանը ամբաստանյալ Ռազմիկ Մյասնիկի Թադևոսյանին մեղավոր է ճանաչել ՀՀ ՔՕ 99-րդ հոդվածի 4-րդ և 6-րդ կետերով (երկրորդ կետը մեղադրանքից հանվել է) և դատապարտել է 13 տարի ազատազրկման խիստ ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում: Գարուշ Շեկոյի Առաքելյանը, Ռուբեն Մարտինի Տոնոյանը, Սուրեն Բաբկենի Մելքոնյանը, Պետրոս Ջավենի Աբրահամյանը դատապարտվել են 1 տարի ազատազրկման: Նրանց նկատմամբ կիրառվել է ՀՀ ՔՕ 42-րդ հոդվածը, ըստ որի պատժի կրումը հետաձգվել է 1 մեկ տարով: Դատարանը բավարարել է նաև [illegible] 1000 [illegible]

[illegible]

ԱԶԳ

ազգային

Դեռեւս 1970 թ. Երեւանում լույս տեսավ Մ. Զուլալյանի «Հայ ժողովրդի հին եւ միջին դարերի պատմության մի քանի հարցերի լուսաբանումը արդի թուրք պատմագրության մեջ» ուսումնասիրությունը: Սակայն անցած 25 տարիների ընթացքում Թուրքիայում եւ եվրոպական մի շարք երկրներում լույս են տեսել բազմաթիվ աշխատություններ, գրքույկներ եւ հոդվածներ, որոնցում մարտնչող շովինիստության դիրքերից այս կամ այն չափով նենգափոխված է հայ ժողովրդի պատմական անցյալը: Թուրքական պատմագրության ողջ կեղծարար ընթացքի լուսաբանմանն ու մերկացմանն է նվիրված

տրամաբանությամբ ուրարտացիները ոչ այլ ոք են, եթե ոչ... թուրքեր: Թուրքական պատմագրությունը թուրք է համարում ոչ միայն հայերին, այլեւ խուռիներին, շումերներին, խեթերին, էլամցիներին, սկյութներին, մեդացիներին, պարթեւներին, քրդերին:

Իրենց սուտ ու փուչ տեսությանը թուրք հեղինակները ծառայեցնում են մարդաբանության, լեզվաբանության, բանահյուսական, մշակութային տվյալները:

Ավելին, թուրք հեղինակներից ոմանք դիմելով կեղծիքի, փորձում են «ապացուցել», որ Փոքր Ասիայի վերածումը թուրքական հայրենիքի սկսվել է դեռեւս պալեոլիթի ժամանակաշրջանում ու շարունակվել

ու շատ ավելի հետո՝ գնալով թուրքեր են հռչակում նաեւ Սահակ Պարթեւին եւ Գրիգոր Լուսավորչին:

Այնուհետեւ անդրադառնալով թուրքական պատմագրության մյուս կեղծիքներին, ակադեմիկոս Զուլալյանը նշում է, որ պանթուրքիզմով կուրացած որոշ թուրք հեղինակներ հայոց լեզուն նույնպես թուրքերեն են համարում: Այդպես է վարվում Ֆ. Կըրզըօղլուն, որն առանց ամաչելու գրում է, թե հենց Մ. Մաշտոցը թուրք գիտնական էր: Իր միտքը Կըրզըօղլուն «փաստարկում» է այսպես. «Երբ աչքի առաջ ունենանք Արշակունիների եւ III դարում Վանա լճի հյուսիս-արեւմուտքում գտնվող Տարոն (Մուշ-Խլաթ) գավառում

թյան գոյությունը Կիլիկիայում, ապա խորությունների այսպես ենք գափոխելով «Կիլիկիան երբեք հայկական չի եղել: Եղել են արմեններ, նույնիսկ հայկազյաններ, սակայն նրանք եղել են այնպես, ինչպես թուրքերը Եգիպտոսում, արաբները Սիցիլիայում եւ Անդալուզիայում, հույները Բակտրիանայում...»:

Ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանն անդրադառնալով Օսմանյան տիրապետության ժամանակաշրջանի (XVI-XVIII դդ.) հիմնահարցերին, նշում է թուրք կեղծարարների եռանդուն ջանքերը գովերգելու թուրքական տիրապետությունը հպատակ ժողովուրդների նկատմամբ: Արդի թուրք

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

Թուրքերը կեղծում են հայոց ողջ պատմությունը...

Ակադեմիկոս Մանվել Զուլալյանի «Հայոց պատմության խեղաթյուրումը արդի թուրք պատմագրության մեջ» գրքի շուրջ

Հանրահայտ իրողություն է, որ թուրքական պատմագրությունը համառորեն եւ հետեւողականորեն խեղաթյուրում է հայ ժողովրդի պատմական մոտիկ եւ հեռավոր անցյալը: Պատմական իրողությունների կեղծումը 20-րդ դարի վերջին տասնամյակներին ընդունել է սոսկալի չափեր եւ առավել նենգ բնույթ: Պատմական կեղծարարությունը Թուրքիայում դրված է պետական հիմքերի վրա եւ գոտեւորված է պետական հովանավորչությամբ: Դեռեւս Աթաթուրքի օրոք թուրք պատմաբանների առջեւ խնդիր դրվեց «գիտականորեն» հիմնավորել թուրքերի ունեցած իրավունքը Փոքր Ասիայի սահմանների հանդեպ, ընձեռել տեսություն հորինել, որ թուրքերը փոքրասիական հնագույն ժողովուրդ են: Հատկապես այնտեղ, ուր կան պատմագիտության կողմից դեռեւս չլուծված եւ վիճահարույց հիմնահարցեր, թուրք «գիտնականները» իսկույն գրչի մի հարվածով «լուծում» են տալիս եւ տիրանում այլոց պատմությանն ու մշակույթին: Թուրք պատմագրության նմանօրինակ խեղաթյուրումներին իր աշխատության մեջ մանրամասն անդրադառնում է ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Մանվել Զուլալյանը:

ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանի նոր աշխատությունը, որը «Հայ ժողովրդի պատմության խեղաթյուրումը արդի թուրք պատմագրության մեջ» խորագրով լույս է ընծայել «Հայաստան» հրատարակչությունը:

Ներածականում հեղինակը ընդգծում է, որ հայոց պատմության հարցերը լուսաբանելիս արդի թուրք պատմագրության ներկայացուցիչները կանգնած են պանթուրքիստական դիրքերում: Թուրք պատմագրության այսպես կոչված ազգայնական, բուրժուա-օբյեկտիվիստական եւ այլ ուղղություններին պատկանող պատմաբանները միավորվում են, երբ խոսքը վերաբերում է Հայկական լեռնաշխարհին եւ հայոց անցյալին: Չի խնայվում նաեւ Օսմանյան կայսրության լծի ներքո տառապած ժողովուրդների՝ հույների, քրդերի, արաբների, բուլղարների, ռումինների պատմությունը:

Ակադեմիկոս պատմաբանը նշում է, որ պանթուրքիստական գաղափարախոսությունը հիմնավորում է թուրքերի զավթողական քաղաքականությունը եւ ձգտում է «հարյուր մի լեզվանոց թրքությունը միավորել մի ընդհանուր ազգության մեջ»: Թուրք պատմաբաններն ամեն առիթով հայտարարում են, որ թուրքերն են վաղեմ համաշխարհային մշակույթի առաջին ջահերը, որ խեթերը, խուռիները, ուրարտացիները թուրքերի նախնիներն են: Խեղաթյուրելով գիտության մեջ ընդունված եւ արմատավորված հետազոտական մեթոդները, թուրք «գիտնականները» իրենց հորինած տեսությանն են ծառայեցնում մարդաբանության տվյալները: Թուրք պատմաբան Աֆեթ Ինանը գրում է. «Թուրք ցեղը սպիտակամորթ ու կարճագլուխ (բրախիցեֆալ) է: Այսօրվա մեր երկիրը տնօրինողները միեւնույն ժողովրդի զավակներն են: Նրանց ստեղծած մշակույթի ջահերը տարածվել են աշխարհով մեկ»:

Իսկ մեկ այլ թուրք հեղինակ Շ. Գյունալթայը պնդում է, որ Հին Արեւելքի հնագույն ժողովուրդները Միջին Ասիայից այստեղ գաղթած նախաթուրքերն են: Մեկ ուրիշ թուրք հեղինակ Ա. Քեմալը գրում է, որ մինչեւ մ. թ. ա. VI դարը Արեւելյան Անատոլիայում չկար եւ ոչ մի հայ եւ գոյություն ուներ թուրքերի ստեղծած թուրանական-ուրարտական պետությունը:

Ուրեմն թուրք «գիտնականների» տրամաբանությամբ ուրարտացիները ... նեոլիթի եւ բրոնզի դարաշրջանում: Քանի որ ուրարտացիները հայերի նախնիները չեն, ուստի թուրք Զ. Օզկայայի պնդմամբ հայերը առաջին... ցեղասպաններն են, որոնք դուրս գալով Բալկանյան թերակղզուց հրով եւ սրով իրենց են ենթարկել տեղաբնակներին եւ յուրացրել նրանց մշակույթը: Ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանը պատմական փաստերի տրամաբանությամբ եւ համադրումով մեկ առ մեկ պատռում է պատմության կեղծարարների դիմակները, ընդամենը նշելով, որ թուրք հեղինակների գլխավոր նպատակը մեկն է՝ զրկել հայ ժողովրդին իր ծննդավայր բնօրրանից, հայերին ներկայացնել ոչ տեղաբնիկ, այլ քոչվոր եւ թափառական ժողովուրդ: Մինչեւ ուղն ու ծուծը պանթուրքիզմի գաղափարներով սնված թուրք հեղինակները պաշտպանում են այն թեզը, որ թուրքերը Փոքր Ասիայում բնակվում են պալեոլիթի ժամանակաշրջանից եւ այդ երկրամասն իրենց համար սրբություն է, եւ որ խեթերն, էլամցիներն ու շումերները թուրքեր են: Բնականաբար, ոչ մի խոսք չի ասվում այն մասին, որ պատմության մեջ գոյություն են ունեցել հայեր եւ Հայաստան...

Ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանը նշում է, որ արդի թուրք պատմագրության եւ ոչ մի ներկայացուցիչ Հայաստան անունը, որպես պատմաաշխարհագրական հասկացություն, չի օգտագործում այն հեռահար նպատակադրումով, որպեսզի մեկընդմիշտ պատմությունից ջնջեն դրանք:

Թուրք պատմաբանները արտակարգ չարությամբ խեղաթյուրում եւ սեւացնում են հայոց պատմական մեծերի, հատկապես մեծագույն զորավար Տիգրան Մեծի կերպարը: Ըստ թուրք հեղինակների, Տիգրան II-ը եղել է մի «դաժան բռնակալ», նվաճված ժողովուրդներին բերել է միայն ճնշում ու կողոպուտ, վայրագ ու [illegible] վերաբերմունք: Շ. Գյունալթայը հայոց մեծանուն արքային որակում է «բռնակալ», «սուտ հոգու տեր» եւ նման կարգի այլ ածականներով:

Համաշխարհային պատմությունն ամբողջովին կեղծելու իրենց բազմամյա ավանդույթներին, թուրք «պատմաբան-գիտնականները» հայոց Արշակունի թագավորներին եւս վերագրում են թուրքական ծագում: Ժամանակակից թուրք հեղինակների հաստատված Մամիկոնյանների թուրք լինելը, ապա լինի գրաբարում, լինի «մեսրոպյան այբուբենում» թրքության հետքեր փնտրելը միանգամայն տեղին է»:

Այնուհետեւ թուրք գրչակը ձգտում է իր ընթերցողներին համոզել, որ շատ հանգամանքներ ենթադրել են տալիս, թե այս տառերը կարակոյունլուների հետ բերվել են Տարոն եւ Մաշտոցին ու Պարթեւին թրքացնելուց հետո Կըրզըօղլուին այլ բան չէր մնում, քան թուրքերի ժողովրդական հերոս հռչակել... Վարդան Մամիկոնյանին:

Այո, Վարդանը հենց ինքը «ասպետական Քյոռօղլին է», հետեւյալ ապացուցիչ փաստարկումով. V դարի ազատագրական շարժումներն ուղղված Սասանյան Պարսկաստանի դեմ, «պատճառ են դարձել օղուզների կողմից Քյոռօղլու վիպերգի ծննդին»:

Այսպես, քայլ առ քայլ «պատմաբանները» յուրացնում, հափշտակում են հայոց ողջ պատմությունը սկսած հենց հայ ժողովրդի ծննդից ու ծագումնաբանությունից...

Ավելին, ըստ նրանց, աշխարհում Հայաստան եւ հայ ժողովուրդ գոյություն չի ունեցել, քանի որ հայերը նույն օղուզներն են:

Պանթուրքիստ գրչակները գրում են, որ XI դարում դեպի Փոքր Ասիա արշավող թուրք-սելջուկ հորդաների եւ քրիստոնյա օղուզների (այսինքն հայերի-Ա.Կ.) միջեւ ռազմական ընդհարումները տեղի են ունեցել անգիտակցաբար, «չիմանալով, որ երկու կողմն էլ նույն թուրք ցեղից են»: Ըստ թուրք կեղծարարների, Մամիկոնյանները կարա-կոյունլուների նախնիներն են, իսկ Պահլավունիները՝ ակ-կոյունլուների...

Թուրք հեղինակները նենգափոխում են ինչպես պատմական հնագույն շրջանի, վաղ միջնադարի, այնպես էլ ուշ միջնադարի եւ նոր ժամանակների հայոց պատմության բոլոր առանցքային երեւույթները, դեմքերն ու դեպքերը:

Այսպես՝ թուրքական պատմագրության աչքի ու կեղծիքի ճիրաններում հայտնվում է Կիլիկիայի հայկական թագավորությունը, եւ թուրք հասարակայնությանը ներկայացվում է որպես Կիլիկիայի «Օղուզ-ռուբինյան թագավորություն»: Եթե անգամ ինչ-որ տեղ ակնարկված խոսվում են հայկական պետու-

պատմագրությունը փաստերի կեղծումով եւ միակողմանի ներկայացումով իդեալականացնում է XVI-XVIII դարերի Օսմանյան կայսրությունում տիրող իրավիճակը, իսկ թուրքական զորքերը հանդես են գալիս որպես փրկիչներ եւ հպատակ ժողովուրդներին այդ թվում հայերին, ապահովություն եւ անվտանգություն բերողներ...

Ամփոփելով, նշենք, որ ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանն իր «Հայոց պատմության խեղաթյուրումն արդի թուրք պատմագրության մեջ» աշխատության մեջ ջախջախիչ գիտական քննադատության է ենթարկում արդի թուրքական պատմագրության ներկայացուցիչների շինծու, ստահոդ տեսությունները հայ ժողովրդի պատմության կարեւորագույն հարցերի շուրջ:

Աշխատության վերջում տրված է բավական ծավալուն անգլերեն ամփոփում:

Խիստ արդիական, շնորհակալ եւ ազգօգուտ գործ է կատարել հայ պատմաբանը: Ցավոք, այս կարեւորից կարեւոր աշխատությունը լույս է տեսել սահմանափակ տպաքանակով՝ ընդամենը 200 օրինակ:

Հրատապ անհրաժեշտություն է ակադեմիկոս Մ. Զուլալյանի սույն աշխատության հրատարակումը ռուսերեն եւ եվրոպական լեզուներով: Դրանից բացի կցանկանայինք ավելացնել. եվ դա թող լինի մեր համազգային կարեւոր պարտավորությունն ու առաջնահերթ պատասխանատվությունը:

Եվ երբ ժամանակին հայ մասնագիտական անհանդուրժող եւ անողոք պայքար սկսեր հանրահայտ կեղծարար Զ. Բունիաթովի եւ նմանների դեմ, ապա ադրբեջանական կեղծարարները հազիվ թե կարողանային իրենց ժողովրդին եւ ռուսալեզու ընթերցողներին «համոզել» Նախիջեւանի եւ Արցախ աշխարհի ադրբեջանապատկան լինելը...

Ցավոք, 1960-70-ական թթ. հայ պատմաբանները, ելնելով անցյալ քաղաքական հանգամանքներից, գրեթե հանդուրժեցին (չհաշված Պ. Սեւակի եւ մի քանի նվիրյալների ջանքերը), որ բունիաթովականները «թուրքավարի» յուրացնեն Արցախի պատմությունը:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Պատմական գիտությունների թեկնածու
ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտաշխատող

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Աստվածորդու ծնունդը՝ նոր սկիզբ

Հունվարի 5-ի միջօրեից հետո սկսվում է Սրբազան պատարագը բոլոր հայոց եկեղեցիներում: Հունվարի 6-ին ծնվում է մանուկ Հիսուսը եւ նրա հետ ծնվում են մարդկանց մաքրող հույսերը: Փրկչի ծնունդը՝ նոր մարդկության, մաքուր կյանքի սկիզբն է, մի մեծ սկիզբ, որ տիեզերական վախճան չունենա, քանզի ամեն տարի կրկին ու կրկին ծնվելու է մարդկության հավերժական փրկիչն ու մեծագույն մարդասերը... Համառոտ ներկայացնենք Սուրբ Ծննդյան տոնի կրկնման կարգը, ժողովրդական ըմբռնումն ու պատկերացումը: Հունվարի 5-ի երեկոյան ճրագալույցն է, երեկոյան ժամը հինգի ամենօրյա ժամերգության փոխարեն սկսվում է պատարագը, որը կարելի է կոչել՝ Աստվածահայտնություն: Հաջորդ օրը, հունվարի 6-ին «ջրօրհնեաց կարգն է», որ ժողովրդին հայտնի է «ջրօրհնեք» անունով, խորհրդանշում է Հիսուսի մկրտությունը, խաչը (ի հիշատակ Հիսուսի մկրտության) ծգում են ջրի մեջ: Պատարագի ժամանակ օրհնված ջուրը պատարագի ավարտին հավատացյալները տանում են իրենց տները, պատարագից հետո քահանա հայրը կարող է այցելել ծխականներին եւ օրհնել նրանց տները, որ ժողովրդին հայտնի է «տնօրհնեք» անունով: Հաջորդ օրը, հունվարի 7-ին դարձյալ պատարագ է մատուցվում «վասն համօրեն ննջեցելոց ի Քրիստոս», այսինքն, մեռելոց է: Հունվարի 7-ի պատարագը եւ մեռելոցը՝ գերեզմաններ այցելելը հին մահացածներին է վերաբերում, իսկ նոր մահացածների հարազատները, որոնց տարին դեռ չի լրացել, հունվարի 6-ի կիրակնօրյա պատարագից հետո կարող են գերեզման այցելել: Աստվածահայտնությունը տոների մի ամբողջ շարան է, որից ժողովուրդը հատկապես առանձնացրել է Հիսուսի ծննդյան տոնը՝ հունվարի 6-ը, որ անխախտ է եւ անփոփոխ: Աստվածահայտնության տոնը տեւում է 9 օր (նախատոնակը կամ ճրագալույցը նկատի ունենալով)՝ հունվարի 5-13: Առաջին դարում Աստվածահայտնության տոներից՝ ա) Քրիստոս հորեւ Որդին եւ Աստված, բ) Գաբրիելի ավետումը, գ) Եղիսաբեթի այցելությունը, դ) Տիրոջ Բեթղեհեմում ծնվելը, ե) Հովիվների փառաբանությունը, զ) Ութօրյական անվանակոչությունը, է) Մոգերի երկրպագությունը, ը) Քառասնօրյա ընծայումը, թ) Փախուստ դեպի Եգիպտոս, ժ) Հորդանան գետում մկրտվելը, ժա) Երկնային նշաններ, ժբ) Հովհաննեսի վկայությունը, ժգ) Հրաշագործությունների սկզբի որոշ մասը անջատեցին եւ առանձին սկսեցին տոնել՝ ա) Քառասնօրյա գալուստ (ծնունդից՝ հունվարի 6-ից հաշված, փետրվարի 14), բ) Հրեշտակի ավետումը (հունվարի 6-ից ինը ամիս ետ հաշվելով՝ ապրիլի 7-ը): Այս բաժանումները Հայ առաքելական եկեղեցու կողմից ընդունվեցին, եւ այդպես էլ նշվում են Աստվածահայտնությունից առանձնացած տոները: Սակայն տոների շարակարգումը Հունական եւ Հռոմեական եկեղեցու կողմից շարունակվեց: Հույները Հիսուսի ծնունդը տեղաշարժեցին դեկտեմբերի 25-ը: Ե դարում Հայ առաքելական եկեղեցու կազմավորումը, տոների կանոնավորումը թարգմանիչներ կոչված հայ նշանավոր գիտնական-գործիչների կողմից, արդեն ավարտվել էր, ուստի այս նորամուծությունները Հայոց եկեղեցին չընդունեց, չնայած թե Հունական տիեզերական եկեղեցին եւ թե Հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցին երկար դարերի ընթացքում շատ փորձեցին Հայոց եկեղեցուն պարտադրել իրենց նորամուծությունները: Հայ եկեղեցին տոնացույցը կազմելիս եւ տոները դասակարգելիս յուրօրյա համաները կարգով է առաջնորդվել, բուն տոնը միշտ նշելով կիրակի օրը: Ծննդյան տոնը եւս յուրօրյա պահոց շրջան ունի, որը լուծարվում է ճրագալույցի երեկոյան: Հիսուսի ծննդյան տոնն անշարժ է, կազմված է արեգակնային օրացույցով, եւ միշտ չէ, որ այդ օրը կարող է համապատասխանել կիրակի օրվան: Աստվածորդու ծնունդը նշում է ամբողջ քրիստոնյա աշխարհը առանձնակի սիրով ու ջերմությամբ: Մի աշխարհի ծնունդ, որ սկիզբ է նոր աշխարհի եւ նոր մարդկության: Եվ իզուր չէ, որ Սուրբ Ծննդյան պատարագից հետո մարդիկ միմյանց սիրով ու ջերմությամբ ողջունում են՝ «Քրիստոս ծնաւ եւ հայտնեցաւ, Ձեզ եւ մեզ մեծ ավետիս»:

ՍԻԼՎԱ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

ՃԱՊՈՆԻԱ

Նոր թիրախներ պատերազմի հանցագործներ որսացողների համար

Կես դար հետո Վաշինգտոնը վերջապես տվեց դահիճների խմբի անունը՝ վերջ տալով իր ներողամիտ վերաբերմունքին

1947-ին ամերիկյան զավթիչ ուժերը բացահայտեցին Շիրո Իշիի՝ ճապոնական Ջոզեֆ Մենգելի սարսափելի գործունեությունը: Սակայն շատ չանցած դա կրկին պատվեց մթության քողով, այս անգամ երկար ժամանակով: Կայսերական բանակի «Միավոր 731» գերգաղտնի կազմակերպության ղեկավար Իշիին անձամբ էր ղեկավարում չին, ռուս եւ կորեացի բանտարկյալների վրա կատարվող անմարդկային գիտափորձերը՝ նրանց մերկ վիճակում սառույցի մեջ երկար պահելով, ծանրության տակ ճզմելով, սարսափելի հիվանդություններով վարակելով եւ ենթարկելով այլ սարսափելի տանջանքների հարաբերություններ էին ունենում:

ԱՄՆ մուտք գործելու արգելքը նույնիսկ OSI-ի տնօրեն՝ ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարար Ջանետ Ռենոյի զարմանքն է հարուցել. «Ինչո՞ւ է այս ամենը տեղի ունենում հենց այժմ»:

Հանցանքներն ավելի քան կեսդարյա վաղեմության են: Այդ ընթացքում 2000 ճապոնացի է մեղավոր ճանաչվել պատերազմի ընթացքում կատարած հանցագործությունների համար, թեպետ այս առնչությամբ վերջին հետաքննությունը կատարվեց 1952-ին: Այսօր «Միավոր 731»-ի ղեկավարներից շատերը, ներառյալ Իշին եւ նրա մերձավոր զինակից Ռյոիչի Նաիտոն, ուղղել անցյալի «սխալները», որոնց հետեւանքով Իշիի նմանները ազատ էին, երբեմն էլ նրանց պաշտոնը ծեւական էր, ասում է Ռոզենբաումը: Պատերազմի ճապոնացի որոշ հանցագործներ նույնքան վտանգավոր են, որքան ամենավատթար նացիստները: Իսկ ցանկանո՞ւմ են արդյոք ամերիկացիները, որ այդպիսի մարդիկ Դիսնեյլենդում զվարճանան իրենց երեխաների կողքին»:

«Միավոր 731»-ը պատերազմի ժամանակների Ճապոնիայի ամենամութ գաղտնիքներից է: Մինչ կառավարությունը բազմիցս ներողություն է խնդրում կանանց բռնի պոռնկացման համար, «Միավոր 731»-ի գո-

Սակայն Իշիին բռնելու փոխարեն (ինչպես ժամանակին Մենգելին էին բռնում), ամերիկացիները նրա հետ գործարքի մեջ մտան: Ըստ համաձայնության, ամերիկացիները չէին հետապնդելու «Միավոր 731»-ի անդամներին, եթե վերջիններս ԱՄՆ-ին փոխանցեին գիտափորձերի արդյունքները (լրացվել էին մարդկանց տանջանքների դիմանալու սահմանները եւ քիմիական պատերազմների մեթոդները): Ըստ պատմաբանների, գործարքը լավագույն դեպքում գնահատվում է բարոյապես խիստ կասկածելի, քանի որ պատերազմի քրեական հանցագործներն ըստ էության փոխանակվում էին սադիստական գիտության արդյունքներով:

Երկուստեք ձեռնտու այս գործարքը ուժի մեջ էր տասնամյակներ, մինչեւ այս ամսվա սկզբներին մասամբ չեղյալ համարվեց նացիստներին հետապնդող ամերիկյան պետական կազմակերպության կողմից: Արդարադատության հատուկ հետաքննությունների դեպարտամենտը (OSI) հայտարարեց, որ այս գործարքի բացահայտումով պատերազմի հանցագործների իրենց «սեւ ցուցակում», որտեղ ընդգրկվածներին արգելվում է մուտքը ԱՄՆ, 2-րդ աշխարհամարտի 16 ճապոնացի մասնակիցներ են ավելացել: OSI-ն նրանց իրական անունները գաղտնի է պահում:

Ցուցակը համալրողները «Միավոր 731»-ի եւ «հանգստի կայանների» դեռեւս կենդանի վետերաններն են: Այդ «կայանները» նախատեսված էին ճապոնացի զինվորների զվարճանքների համար, որտեղ նրանք ասիացի կանանց հետ բռնի սեռական այլեւս կենդանի չեն: Իսկ նրանց ստորադասներին պատժելու ուշացած փորձը այն ժամանակն ընդգրկեց, երբ ԱՄՆ-ի եւ Ճապոնիայի մրցակցությունը դժվար թե նոր լարվածության կարիք ունի: Պաշտոնական Տոկիոն խուսափում է վիճաբանությունից, ասելով, որ օտարերկրացիներին Միացյալ Նահանգներ մտնելու թույլտվությունից զրկելը Վաշինգտոնի իրավունքն է, թեպետ պահպանողական Ճապոնիայի մեկնաբաններն առաջարկում են պատասխան արգելք դնել ամերիկացիների առջեւ, կապված Հիրոսիմայի միջուկային ռմբակոծման հետ: Եվ այսպես, ինչո՞ւ հենց այժմ: Հավանաբար պատասխանը հետեւյալն է. իր ուշադրությունը Ճապոնիային դարձնելու գործընթացը OSI-ից երկար ժամանակ խլեց: «Մարդիկ սարսափի ընկալման միայն սահմանափակ ընդունակություն ունեն, իսկ ամերիկացիներն ուշադրություն են դարձնում հիմնականում ողջակիզման վրա», ասում է պատմաբան Դավիդ Պոուգը, որը գիրք է գրել Խաղաղ օվկիանոսի պատերազմի գազանությունները: «Տրամաբանական է, որ 1979-ին հիմնված OSI-ն է առաջինը Միացյալ Նահանգներում բացահայտում նացիստներին, որովհետեւ նրանք թաքնվել են գերմանացիների մեջ եւ պատերազմից հետո ներգաղթել ԱՄՆ», ասում է OSI-ի մեկ այլ բարձրաստիճան ներկայացուցիչ՝ Էլի Ռոզենբաումը: OSI-ն միայն վերջերս է լրացրել եւ ավարտին հասցրել նացիստների եւ նրանց դաշնակիցների «սեւ ցուցակը», որն այժմ ընդգրկում է ավելի քան 65.000 անուն: «Կազմակերպությունը բարոյապես պարտավոր էր յությունը չի հաստատվում: Սակայն ճշմարտությունը աստիճանաբար ջրի երես է դուրս գալիս: Պատմաբան Կեյիչի Ցունեիշիի գնահատմամբ, շուրջ 5000 մարդ է աշխատել «Միավոր 731»-ում, որը հիմնված է եղել Մանջուրիայում եւ գործել է 1932–45 թթ.-ին: Պատմաբանի խրախուսմամբ, ավելի քան 1500 վետերաններ ցուցմունքներ են տվել այս առնչությամբ: Նրանցից մի քանիսի խոսքերով, Իշիին վարպետորեն քողարկել է իր կեղտոտ աշխատանքը:

Որոշ գիտնականների կարծիքով, զոհերի մեջ քիչ չեն նաեւ ամերիկացիները եւ բրիտանացիները:

Միացյալ Նահանգները պաշտոնապես երբեք չի բացատրել իր գործարքը, որը Իշիին ազատություն է շնորհել՝ տանջանքների արդյունքների դիմաց: Ինչպես, անհավանական կլինի կրկնել նման գիտափորձերը, բայց եւ այնպես Միացյալ Նահանգները կարող էր օգտագործել դրանք սառը [illegible] Ցունեիշի գործակալության: ԱՄՆ-ը մինչ այժմ ունի «Միավոր 731»-ի գործին վերաբերող 600 էջ փաստաթղթեր ու նույնիսկ մարդկային հյուսվածքների նմուշներ: «Սակայն ամերիկացիները, ասում է Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիաների ինստիտուտի պատմաբան Ջոն Դաուերը, չեն ցանկանում լսել «խորհմաս բարոյական հարցերի» մասին, որոնք նման արյունոտ արխիվի պատճառ են եղել: Նրանց համար ցանկալի է լսել միայն «վատ ճապոնացիների» մասին, եւ վերջիններիս հեռու պահել Միացյալ Նահանգներից»:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

ՍԵՎԾՈՎՅԱՆ ՆԵՂՈՒՑՆԵՐ

Հնարավո՞ր է համաձայնություն նավագնացության ռեժիմի շուրջ

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ռուսաստանը հույս է հայտնում, որ բարի կամքի առկայության դեպքում հնարավոր կլինի համաձայնության հասնել Բոսֆորի եւ Դարդանելի նեղուցներով նավագնացության ռեժիմի շուրջ, որը կբավարարի բոլոր շահագրգիռ կողմերին: Այստեղ կայացած մամուլի ասուլիսում այդ մասին հայտարարել է ՌԴ արտգործնախարարության իրավական դեպարտամենտի տնօրեն Ալեքսանդր Խոդակովը: Նա հիշեցրել է, որ այդ խնդրում որոշ տարաձայնություններ գոյություն ունեն Մոնտրեի 1936 թվականի կոնվենցիայով սահմանված պարտավորություններին հակառակ սեւծովյան նեղուցներով նավագնացության որոշ սահմանափակումների կապակցությամբ, որոնք միակողմանի կարգով սահմանել է Թուրքիան:

Ռուսաստանը, Ալեքսանդր Խոդակովի խոսքերով, Թուրքիայի հետ շփումներ է պահպանում երկկողմ մակարդակով, բայց այդ հարցը միաժամանակ նաեւ քննարկման առարկա է միջազգային կազմակերպություններում: Մասնավորապես նա նշել է Միջազգային ծովային կազմակերպության կարեւոր դերը, որի համաձայն գլխավոր խորհուրդը մոտ ժամանակներս խորհրդակցելու է նեղուցներից օգտվող երկրների հետ:

«Մենք հույսով ենք, որ Թուրքիան էլ կմասնակցի այդ խորհրդակցություններին», նշել է դիվանագետը: Միջազգային ծովային կազմակերպության ընդունած նեղուցներով նավագնացության կանոնները տարբերվում են նրանցից, որ առաջարկում է թուրքական կողմը: Ալեքսանդր Խոդակովի կարծիքով, անհրաժեշտ է պատշաճ քայլեր ձեռնարկել դրանք համապատասխանեցնելու համար: Խնդիրներից մեկը պետք է լինի այն բանի որոշումը, թե Միջազգային ծովային կազմակերպության կանոններն արդյոք կատարելագործման կարիք չե՞ն զգում: «Պետք է մշակվի չափանիշ, որը, ինչպես հույս ունենք, կվերացնի այդ խնդրի սրությունը: Մենք պատրաստ ենք այդ խնդիրը երկկողմ մակարդակով քննարկել Թուրքիայի հետ», ընդգծել է Ալեքսանդր Խոդակովը:

Իգոր Սմիռնովը վերընտրվեց Մերձդնեստրի նախագահ

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. RL. Ռոյթեր գործակալությունը Մոլդովայի մայրաքաղաք Քիշնեւից հայտնեց, որ Մերձդնեստրյան Հանրապետությունում, ուր իրենց տարածքն անկախ ճանաչել ձգտող ռուսներ մեծամասնություն են կազմում, կիրակի օրը տեղի ունեցած նախագահական ընտրություններում վերընտրվել է Իգոր Սմիռնովը: ԿԸՀ-ի արդյունքների համաձայն, նա ստացել է ձայների 71,94, իսկ նրա մրցակից Վլադիմիր Մալախովը 19,83 տոկոսը: 480 հազար ընտրողներից այդ քվեարկությանը մասնակցել է շուրջ 72 տոկոսը: Ստանալով նոր նախագահական մանդատ Իգոր Սմիռնովը Տիրասպոլում հայտարարեց «Մեր պետությունը փաստացի գոյություն ունի: Այս ընտրությունները նոր քայլ էին մեր պետության օրինականության ճանաչման ուղղությամբ»:

Նոր ահաբեկչություններ Ալժիրում

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. RFI. Մայրաքաղաք Ալժիրի կենտրոնի բազմամարդ փողոցներից մեկում, որտեղ սրճարաններն են գտնվում, այսօր պայթուցիկով լցված մի մեքենա պայթեց: Ըստ նախնական տվյալների 1 մարդ սպանվել է եւ շուրջ 20-ը վիրավորվել: Իսկ կիրակի օրը լիցեյի մոտ պայթեցված ռումբից սպանվել է մի աշակերտուհի, մեկը վիրավորվել: Ոստիկանությունը [illegible] իսլամիստների ձեռքի գործն է, քանի որ աշակերտուհու սպանությունը կապված է որոշ աղջիկների իսլամական օրենքներին ենթարկվելուց հրաժարվելու հետ:

Բաշկիրիայում փորձել են ատոմակայանի սարքավորումներ գողանալ

ՈՒՖԱ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Բաշկիրիայի անվտանգության մարմինները կասեցրել են ատոմային էլեկտրակայանի սարքավորումներ ընդհատակյա կարգով արտասահման փոխադրելու փորձը: Ինչպես հաղորդել է հանրապետական հատուկ ծառայության ղեկավար գեներալ-մայոր Վլադիմիր Նաումովը, Բաշկիրիայի պահարկված ատոմակայանի սարքավորումները հափշտակիչները փորձել էին մետաղաջարդոնի անվան տակ փոխադրել ասիական երկրներից մեկը: Գեներալը մանրամասներ չի բացահայտել, քանի որ հետաքննությունը նոր միայն սկսվել է:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Հոնդան» ստեղծեց գիտաֆանտաստիկ վեպերից մեզ ծանոթ ռոբոտին

Ճապոնիայի «Հոնդա» ընկերությունը հայտնեց, որ ստեղծել է պատմության մեջ առաջին ռոբոտը, որը մարդու տեսք ունի, կարող է ինքնուրույն շարժվել եւ կատարել ձեռքի պարզ աշխատանքներ: Այդ ռոբոտը, որը կոնստրուկտորների 10 տարվա աշխատանքի արդյունք է, սնվում է էլեկտրական մարտկոցից: Նրա հասակը 180 սանտիմետր է, տեսքը նման է սկաֆանդր հագած տիեզերագնացի: Նա կարողանում է փոխել շարժման ուղղությունը եւ բարձրանալ աստիճաններով՝ առանց դրսից որեւէ հատուկ հրամանի: Այդ տեսակի ռոբոտները պետք է կատարեն մարդկանց համար չափից դուրս հոգնեցուցիչ կամ վտանգավոր աշխատանքները:

BBC

Համաշխարհային գրադարան՝ Ինտերնետում

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն հանդուգն նախագիծ է հղացել. Ինտերնետում միավորել «մարդկության հիշողությունը»: Խոսքը Ինտերնետի անդամ 184 երկրներին օգնելու մասին է, որպեսզի նրանք հաշվառման մեջ դնեն իրավունքներից ազատ հասարակական ունեցվածքի հիմնական միավորները՝ գրքերը, գանազան փաստաթղթերը, կինոֆիլմերը, երաժշտությունը եւ այլն ու դրանով իսկ ողջ աշխարհի տրամադրության տակ դնեն այդ հարստությունները: Այս համակարգը կկազմի աշխարհի ամենախոշոր գրադարանը: Հետագայում այդ ձեւով ստեղծված հավաքածուների մի մասը կարելի է տարածել CD-ROM-ով կամ մեկ այլ միջոցով:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Լիտվայում տղամարդիկ քի՞չ են ապրում

Նախկին Խորհրդային միության հանրապետություններից միայն Լիտվան է, որ 1994-ից ի վեր ապրել է կյանքի տեւողության անհանգստացնող անկում: Առողջության համաշխարհային կազմակերպության զեկույցի համաձայն, այդ երկրում տղամարդկանց կյանքի միջին տեւողությունը 58,4 տարի է, ամենակարճատեւը Եվրոպայում:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԱՍԻԱ

Սինգապուրում լավ են սովորում

Եթե համոզված չեք, թե կարող եք բազմապատկել կոտորակները, կամ չեք հիշում, թե ինչ է ֆոտոսինթեզը, հարցրեք սինգապուրցի մի պատանու: Մաթեմատիկայի եւ գիտական առարկաների երրորդ միջազգային ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ Սինգապուրի 8-րդ դասարանցիները աշխարհում ամենից լավ գիտեն այդ առարկաները: Ընդհանրապես ասիական պետությունները դասակարգման մեջ գրավել են ամենաբարձր տեղերը, իսկ ԱՄՆ-ը եւ Եվրոպան բավարարվել են միջին ցուցանիշներով:

Անկախ հետազոտական կենտրոնների կողմից հովանավորվող այս ուսումնասիրությանը մասնակցել են 41 երկրների մոտ կես միլիոն երեխաներ: Նույնիսկ Ճապոնիան եւ Կորեան, որոնք նախկինում մշտապես հրաժարվել են նման միջոցառումներից, այս անգամ ներկայացրել էին իրենց տվյալները: Ի տարբերություն նախորդ երկուսի, այս հետազոտությունը ներառել է նաեւ այնպիսի խնդիրներ, ինչպիսիք են ուսուցման ձեւերը, սովորությունները եւ աշակերտական ծրագրերը: Այսպիսով, ինչ ընդհանուր գծեր են տարբերում առաջատար երկրներին: Նախ եւ առաջ խիստ ազգային չափանիշները, որից զուրկ է ԱՄՆ-ը (վերջինիս 8-րդ դասարանի ծրագիրը համապատասխանում է ասիական երկրների 7-րդ դասարանի մակարդակին), տեսական նվաճումները եւ դասեր պատրաստելիս ծնողների մասնակցության նախընտրությունը:

Զարմանալի կարող է թվալ, որ այդ երկրներում մի դասարանի աշակերտների միջին թիվը կազմում է 40 հո-

գի, եւ ուսուցիչները նրանց չեն ծանրաբեռնում ծավալուն տնայիններով, մինչդեռ ԱՄՆ-ում եւ Եվրոպայում դասարաններն ավելի փոքրաթիվ են, իսկ տնային հանձնարարությունները՝ առատ: Սինգապուրը, որը 60-ականներին անցկացված նմանատիպ մի տեստի արդյունքում գրավել էր միջին տեղերից մեկը, իր հաջողությունը վերագրում է աշակերտներին ըստ ընդունակությունների խմբավորելու սկզբունքին: Ուսումնասիրությունը նաեւ չարդարացրեց որոշ մասնագետների կարծիքը, թե հեռուստացույցը բթացնում է միտքը. 3-րդ տեղին արժանացած ճապոնացի երեխաները ամերիկացիներին համահավասար օրական 2,7 ժամ են անցկացնում էկրանի առջեւ: Աշակերտների գիտելիքները պարզորոշ արտացոլում են տվյալ երկրի քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական զարգացման միտումները: Կրթության համակարգը խստորեն վերահսկող սինգապուրյան վարչահրամայական կառավարությունը արհամարհում է ծախսերը եւ գերադասում ֆիզիկական պատժամիջոցները: Գերմանիայի միջակ միավորները երկրի սոցիալական հուզումների արդյունքն են. վերամիավորումից դաս եղան նաեւ ներգաղթի մի քանի մեծ ալիքներ հիմնականում Արեւելյան Եվրոպայից եւ Բալկաններից, որոնք որոշակի փոփոխություններ են մտցրել բնակչության կազմի մեջ: Գաղտնիք չէ, որ լավ ուսուցիչները բարձր միավորներ վաստակելու երաշխիք են: Ուսումնասիրությունը պարզել է հետեւյալը. ամերիկացի ուսուցիչներն ավելի շատ ժամանակ են ծախսում նյութը յուրացնելու համար, սակայն միտում ունեն շեշտը դնելու հիշողության վրա, մինչդեռ Սինգապուրում եւ Ճապոնիայում քաջալերում են մտածողության զարգացումը:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մարչելլո Մաստրոյանի. Լա դոլչե վիտան ավարտվեց

«Ինձ ամեն դերում դուր չի գալիս մեռնելու գաղափարը», անցյալ տարի թատրոնի իր վերջին դերը խաղալուց առաջ ասել էր Մարչելլո Մաստրոյանին: Չորեքշաբթի օրը բոթը տարածվեց կինոաշխարհով մեկ. Փարիզի ձախափնյա իր բնակարանում 72 տարեկանում քաղցկեղից մահացավ իտալացի դերասան Մարչելլո Մաստրոյանին: Նրա իտալացի գործակալուհին Ջիովաննա Գանուն հեկեկալով հաստատեց լուրը, որի մասին առաջինը հաղորդել էր ֆրանսիական ռադիոն: «Դժբախտաբար, դա այդպես է», ասաց Գանուն, որը 40 տարի շարունակ ներկայացրել է դերասանին: Մաստրոյանու կյանքի երկար տարիների ընկերուհին ֆրանսիացի դերասանուհի Կատրին դը Նյովը եւ նրանց դուստրը՝ 24-ամյա դերասանուհի Կիարա Մաստրոյանին նրա մահճի կողքին էին, երբ նա մահացավ: Այնտեղ էր նաեւ նախկին կնոջ՝ Ֆլորայի հետ ունեցած նրա մյուս դուստրը՝ Բարբարան: Դը Նյովը հեկեկում էր, եւ Կիարան արտասվում: Նրանք երկուսով պատսպարվել էին մուգ ամառային ակնոցների հետեւում, քանի որ նկարահանող խցիկները պտտվում էին նրանց շուրջը:

Հռոմի քաղաքային իշխանությունները, որոնք սգո ներսում [illegible] անջատեցին Թրեւի շատրվանը, որը նկարված է Լա Դոլչե Վիտա «Քաղցր կյանք» ֆիլմի ամենահիշարժան դրվագին. երիտասարդ Մաստրոյանին ընկերակցում էր Անիտա Էկբերգի հետ: Ֆեդերիկո Ֆելինիի 1960-ին նկարահանված այս ֆիլմում խաղացած դերի համար Մաստրոյանին Օսկարի էր ներկայացվել: Կաննում 1960-ին ֆիլմը շահել է գլխավոր «Ոսկե արմավենի» մրցանակը: Կաննի միջազգային փառատոնում Մաստրոյանին երկու անգամ շահել է լավագույն դերասանի համար սահմանված մրցանակը. 1970-ին «Խանդի դրաման» եւ 87-ին «Սեւ աչքեր» կինոնկարներում խաղացած դերերի համար: Երկու տարի անց Վենետիկի կինոփառատոնում լավագույն դերասանի մրցանակին:

60-ականներին նրան մեծ հռչակ բերեցին «Լա Դոլչե Վիտա» եւ «Ամուսնություն իտալական ձեւով» ֆիլմերը: Առաջին կինոնկարի [illegible] գլխավոր դերում կա[illegible] Ֆելինին Մաստրոյանին էր ուզում: Հարցազրույցներից մեկում Մաստրոյանին ասել է, թե Ֆեդերիկո Ֆելինին իրեն «Լա Դոլչե Վիտայում» խաղալու համար վարձել էր, որովհետեւ ինքը [illegible] դեմք ունի, նույնիսկ [illegible] դեմք: Մի անգամ նա ասել է. «Երբ ես երեխա էի, [illegible] եւ ծեր եմ, ես [illegible] չեմ եւ երբեք այդպիսին չեմ եղել»:

«Լա Դոլչե Վիտան» Ֆելինիի հետ երկարատեւ համագործակցության միայն սկիզբն էր, որին հաջորդեցին «Ութ ու կեսը», «Ջինջերն ու Ֆրեդը», «Հարցազրույցը»:

Սկսած 1947-ի իր դեբյուտից, Մաստրոյանին նկարահանվել է ավելի քան 150 ֆիլմում:

Նա նկարահանվել է նաեւ Միքելանջելո Անտոնիոնի, Լուկինո Վիսկոնտի եւ Էտտորե Սկոլայի, ինչպես նաեւ ուրիշ երիտասարդ ռեժիսորների, Ջուզեպպե Տորնատորեի ֆիլմերում:

Մաստրոյանին ծնվել է 1924 թվի սեպտեմբերի 28-ին Հռոմից հարավ գտնվող Ֆոնտանա Լիրի բնակավայրում, ատաղձագործի ընտանիքում: Երբ դեռ երեխա էր, ընտանիքը տեղափոխվեց Թուրին, ապա Հռոմ, որտեղ Մարչելլոն [illegible]: Երբ 19 տարեկան էր, Հռոմը գրաված ֆաշիստները նրան ուժով ուղարկեցին Հյուսիսային Իտալիայի իրենց աշխատանքային ճամբար: Փախուստից հետո Վենետիկում նա [illegible] էր նկարում եւ [illegible] գնելու համար դրանք վաճառում [illegible]: Հետո նա վերադարձավ Հռոմ, [illegible] Լուկինո Վիսկոնտիի [illegible]:

Մի շարք [illegible] դերեր խաղալուց հետո նրան [illegible] [illegible] ձեւով», «Քահանայի կինը», «Արեւածաղիկներ», «Հատուկ օր» կինոնկարներում: 1995-ին նա կրկին նկարահանվեց Սոֆի Լորենի հետ Ռոբերտ Ալթմանի ֆիլմում:

նկարահանվել ամենատարբեր [illegible] ռեժիսոր Վիտտորիո դե Սիկայի ղեկավարությամբ: Իտալական կինոյի մյուս կուռքի՝ Սոֆի Լորենի հետ նրանք իտալական զույգի մասին պատմող 12 ֆիլմում են նկարահանվել, այդ թվում «Երեկ, այսօր, վաղը», «Ամուսնություն իտալական ձեւով»:

Ջոյցի [illegible] խաղը հանդիսատեսին առիթ էր տալիս թյուր ենթադրություն անել, թե նրանք իրական կյանքում էլ սիրավեպ ունեին: Մաստրոյանին փորձում էր համոզել [illegible] եւ հազվադեպ էր հարցազրույցներ տալիս, քանի որ վախենում էր, որ աշխարհին ավելի շատ հետաքրքրում է իր սիրային կյանքով: Մի առիթով նա լրագրողներին ասել է. «Ինչո՞ւ եք [illegible] դերասաններից, ինչո՞ւ եք այդքան գրում դերասանների արվեստի մասին, ինչո՞ւ ասեղնագործների մասին չեք գրում»: «Նա երբեք հեռուստատեսային գովազդ չի արել», ասում է իտալացի լրագրող Էնզո Բիագին: Մաստրոյանին խաղացել է նաեւ Բրիջիտ Բարդոյի, Իվ Մոնտանի, Ջեք Լեմոնի հետ:

Կանանց գայթակղիչի իտալական կուռքը [illegible] բերեց իր այն դերերով, որոնցում հանդես գալով որպես գայթակղիչ, արդեն ինքն էր դառնում գայթակղված: Նա մեծ հմայք ուներ: Անցյալ տարի կինոյի պրոֆեսիոնալները նրան անվանեցին «ամենագլխավոր գայթակղիչը»: Մաստրոյանին [illegible] իր կերպարը: Ֆլորա Կարաբելլայից, որի հետ ամուսնացել էր 1950-ին եւ 53-ին նրանք դուստր էին ունեցել, [illegible] ամուսնալուծվել էր: Ըստ մամուլի հաղորդագրությունների, նա սիրավեպեր է ունեցել Ֆայե Դանուեյի, Ժակլին Բիսեթի, Մոնիկա Վիտտիի հետ: Կատրին դը Նյովի հետ սիրավեպից ունեցած նրանց դուստր Կիարան [illegible] հետ նկարահանվել «Երեք կյանք եւ միայն մեկ մահ» ֆիլմում:

«[illegible] Դրա համար, [illegible]

վերջին աշնանը նրան կարելի էր տեսնել Վենետիկում Ֆուրիո Բորդոնի ներկայացման մեջ:

Մայիսին Կաննի կինոփառատոնին չնայած արդեն հիվանդ էր եւ վերջին մի քանի ամիսներին բուժումներ էր ստանում ենթաստամոքսային գեղձի քաղցկեղի զարգացման դեմ:

«Նա հավանաբար վերջին 50 տարիներին Եվրոպայում կինոյի ամենամեծ դերասանն էր», ասում է ֆրանսիացի ռեժիսոր Դանիել Տոսկան դյու Պլանտիերը:

«Նա ներքնապես հարուստ անձնավորություն էր», ասում է Իտալիայի մշակույթի նախարար Վալտեր Վելտրոնին: «Նա մեծ դերասան էր, որն ունակ էր խաղալ բոլոր տեսակի դերերը»: Ֆրանսիայի մշակույթի նախարար Ֆիլիպ Դուստ Բլազին ասում է. «Նրա հրաշագեղ ու նուրբ հմայքը երկար տարիներ աշխարհի համար կմնա որպես Իտալիայի եւ նրա մշակույթի մարմնացում: Մաստրոյանին միայն իտալական կինոյի ռահվիրան չէ, նա նաեւ Եվրոպայում ու ամբողջ աշխարհում հայտնի մեծ դերասաններից է, իսկական եվրոպացի, որն իր ֆիլմերն արել է մեր մայրցամաքի մեծագույն ռեժիսորների հետ»:

«Մարչելլոն ամենահամեստ եւ ամենաազնիվ հոգին ունեցող դերասանն էր, մեծագույն ընկեր, որին ես շատ եմ կարոտելու», ասում է դերասանուհի Մոնիկա Վիտտին, ում հետ նրանք նկարահանվել են «Գիշերը» (1961 թ.) եւ այլ ֆիլմերում:

Ընդամենը մի քանի տարի առաջ Մարչելլո Մաստրոյանին ասում էր, որ չի պատկերացնում, թե մի օր ծերանալու է: Դրանից հետո 1993-ի նոյեմբերին մահացավ նրա հին ընկեր Ֆելինին: Հինգ ամիս անց Ֆելինիի այրին՝ Ջուլիետա Մազինան նույնպես մահացավ: «Հոգին դատարկ է առանց նրանց», ասում էր Մաստրոյանին ավելացնելով, [illegible] լա դոլչե վիտան ավարտվեց»:

[illegible] ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
«Ազատություն» ռադիոկայան

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Մեծարենցի ծննդյան 110-ամյակը Պոլսում

Շաբաթ՝ դեկտեմբերի 21-ին, ինչպես հեռախոսով մեզ հաղորդեց Պոլսից «Ժամանակ» թերթի խմբագիր Արա Գոչունյանը, Գումգաբուի մայր եկեղեցում նշվել է Միսաք Մեծարենցի ծննդյան 110-ամյակը՝ Թուրքիո հայոց պատրիարք Գարեգին արքեպիսկոպոս Գազանճյանի ղեկավարությամբ:

Հանդիսության կազմակերպիչն էր Կեդրոնական վարժարանի Սանուց միությունը, քանի որ Միսաք Մեծարենցը նույնպես կեդրոնականցի էր, եւ ձեռնարկը մաս էր կազմում Կեդրոնական վարժարանի 110-ամյակի հանդիսության շարքին: Բանախոսեցին Կեդրոնականի տնօրենուհի Սիլվա Գույումճյանը եւ ուսուցչուհի Արմինե Յազգան օղլուն: Ասմունքեց Սիլվա Կոմիկյանը, մեներգեց Օվսաննա Գալենտերը: Հանդիսավարներն էին Կարոլին Սարըողլանյանը եւ Հակոբ Մամիկոնյանը: Եզրափակիչ խոսքով հանդես եկավ Թուրքիո հայոց պատրիարքը: Հանդիսությանը ներկա գտնվեց շուրջ 1000 հոգի:

Արփիի երախայրիքը «Ազգի» ընտանիքում ծնվեց

96-ը հասցրեց մեծագույն ընծան մատուցել «Ազգի» ընտանիքին: Հրատարակիչը՝ «Ազգ» օրաթերթը, ազգի գրադարանը հարստացրեց իր միակ բանաստեղծի՝ Արփի Ղազինյանի «Անհետացած գեներ» ոտանավորների ժողովածուով, որի ազդօրինակը երեկ, նեղ ընտանեկան շրջանակներում գինով օծվեց՝ բարեմաղթությամբ՝ տարին մեկ գիրք: Գրքի վրա աշխատած յուրաքանչյուր ոք՝ թե խմբագիրը (Ռաֆիկ Հովհաննիսյան), թե տեխնիկական խմբագիրը (Կարինե Արզումանյան), թե բողարկիչը (Սարգիս Սարգսյան), թե առաջաբանի հեղինակը (Հակոբ Ասատրյան) ենթադրելի սրտացավ եղան ընտանիքի կրտսեր ու տաղանդավոր անդամի հանդեպ: Միակ «օտարը» Միխայիլ Չլաշկովսկին է (օգտագործված են նրա նկարները), որը մեր կարծիքով, գիրքը կարդալուց հետո, նվազագույնը՝ չի բողոքի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լույս տեսավ «Արարի» 10-րդ թիվը

Երեկ «Արարի» ընթերցողն երկար (գարնանից) սպասելուց հետո, վերջապես գտավ իր փնտրած ամսաթերթի 10-րդ համարը՝ շեղ փայլուն թղթի վրա, սեւ-սպիտակ լուսանկարներով, հրաշալի ձեւավորմամբ, ծանոթ անուններով... Մի խոսքով՝ ինքնարժեքից ցածր՝ 500 դրամով վաճառվող այս արժեքը մեզ հետ է, միայն թե շտապենք. 1000 տպաքանակը կարող է սպառվել:

Բրիջիտ Բարդոն՝ ցեղապա՞շտ...

Կենդանիների սեքս-խորհրդանիշ Բրիջիտ Բարդոն կանգնած է փարիզյան ատյանի առաջ: Մի շարք հակացեղապաշտ կազմակերպություններ մեղադրում են նրան ցեղային խտրության կոչեր, ի մասնավորի տոնական օրերին ոչխար մորթելու մահմեդական ավանդույթի դեմ հերյուրանքներ տարածելու մեջ: Կենդանիների անխոնջ պաշտպանի ճառերում դատախազը նաեւ արձանագրել է հանցավորության կազմի հատկանիշներ, սակայն իբրեւ պատժամիջոց առաջարկել է Բարդոյի այդօրինակ հայտարարությունները դատապարտելուց առաջ բավարարվել դատարանի վճիռը մամուլում հրապարակելով: Անդրադառնալով իր այն արտահայտությունների կշտամբանքներին, թե «Ֆրանսիայում ծաղկում են մզկիթները, մինչդեռ կաթոլիկների ծխերը փակվում են՝ հոգեւորականների պակասի պատճառով», Բարդոն հայտարարել է, որ «հպարտ է իր ֆրանսուհի եւ կաթոլիկ լինելու համար»: Դատարանի որոշումը հրապարակվելու է հունվարի 23-ին:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Ֆիլհարմոնիկի 5 երաժշտի պայմանագիր եւս չի նորոգվել

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Դեկտեմբերի 24-ի առավոտյան Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի երաժիշտներին հայտնվել է, որ 1997-ի հունվարի 1-ից մինչեւ եկող տարվա օգոստոսի վերջը նվագախմբի տնօրինությունը կշարունակի աշխատանքը երաժիշտների հետ միայն աշխատանքային անհատական պայմանագրերի հիման վրա՝ ստորագրված երաժշտի եւ նվագախմբի գլխավոր տնօրեն, գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանի միջեւ: Նվագախմբի 5 երաժիշտների չի առաջարկվել նման պայմանագրերի ստորագրում, ինչը եւ, ըստ երաժիշտների, կարելի է համարել նվագախմբից հեռացման փաստ: Աշխատանքից այս կերպ հեռացումը, երաժիշտների կարծիքով, բացատրվում է միայն նվագախմբում արհմիութենական կազմակերպության ստեղծմամբ, ինչը կտրականապես մերժում է Լ. Ճգնավորյանը: Հեռացված 5 երաժիշտներից 4-ը՝ Վարդան Հակոբյանը (կոնտրաբաս), Ալբերտ Գյունաշյանը (ջութակ), Նունիկ Պետրոսյանը (ջութակ) եւ Հարություն Կիրակոսյանը (կլառնետ) նորաստեղծ արհկոմի անդամներ են, իսկ Հարություն Կիրակոսյանը՝ կազմակերպության նախագահն է: Մինչ այդ հեռացվել էին եւս երեք երաժիշտներ, որոնք նույնպես իրենց աշխատանքից հեռացումը դիտում են որպես արհմիութենական կազմակերպություն ստեղծելու գործում ունեցած իրենց ակտիվության պատասխան:

Լ. Ճգնավորյանը երաժիշտներին է ներկայացրել նաեւ վերջին տարիներին նվագախմբի գլխավոր հովանավոր ՀԲԸՄ նախագահ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի նամակը, որտեղ նշվում է, որ նվագախմբում արհկոմ ստեղծելու դեպքում ՀԲԸՄ-ի կողմից Ֆիլհարմոնիկին տրվող օգնությունը անմիջապես կդադարեցվի: Նոյյան Տապանի թղթակցին չհաջողվեց պարզել, թե որքանով է հավաստի երաժիշտների ձեռքին հայտնված անստորագիր այդ նամակը, քանի որ նախկինի պես Լ. Ճգնավորյանը շարունակում է խուսափել լրագրողների հետ հանդիպումից:

Նվագախմբի խնդիրների շուրջ ՀՀ նախագահին, վարչապետին, մշակույթի նախարարին եւ դատախազին հասցեագրված նամակները մնում են անպատասխան: Բացառություն է մշակույթի նախարարի ոչ պաշտոնական հանդիպումը երաժիշտների հետ, որի ընթացքում նախարարը փորձել է մեղմել կրքերը:

Հայտնի չէ նաեւ, թե ինչով կավարտվի այդ առիթով դեռեւս նոյեմբերին նվագախմբից հեռացված ջութակահար Արտյուշա Մուրադյանի ընդդեմ Լ. Ճգնավորյանի դատարան ներկայացված հայցադիմումի քննումը:

ԱԶԳ
Մարզական

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հայկական թիմերը զիջում են դիրքերը

Աղմկոտ դեպքերը ցնցում են լիբանանյան մարզաշխարհը

Լիբանանի առաջնությունը ազգային մրցաշարերից երեւի թե միակն է, ուր հանդես են գալիս մեծ թվով հայ ֆուտբոլիստներ եւ, նույնիսկ, երկու հայկական թիմեր պայքարում են պարգեւների համար: Դրա համար էլ այն որոշակի հետաքրքրություն է առաջացրել հայրենական ֆուտբոլասերների շրջանում: Ներկայացնում ենք մեր թղթակից Համո Մոսկոֆյանի Լիբանանի առաջնության ներքական տեսությունը:

Հորդառատ անձրեւների շրջան է Լիբանանում: Սակայն, ցեխածածկ խաղադաշտերում անգիջում պայքար է ծավալվել մրցակիցների միջեւ: Ընդմիջումից հետո կայացան հերթական 15-րդ տուրի հանդիպումները, որոնցից հետո ՀՄԸՄ-ը բարձրացավ 3-րդ հորիզոնական: Իսկ ՀՄՄ-ն մի շարք առանցքային խաղացողների Արմեն Իսկիբրաւեյանի, Գուրգեն Եսգիբարյանի եւ Արդ Ալ-Լաքիզի (Միրիայի ազգային հավաքականից) բացակայությամբ 1-2 հաշվով զավակի պարտություն կրեց «Նըժմե»-ից: Հայկական թիմը 2-րդ տեղից տեղափոխվեց 5-րդը, ինչը բավական է մտահոգելու մարզիչ Էդուարդ Մարգարյանին: Սակայն դրությունը ըստ ժամանակ դեռ կա, քանի որ հիմնական պայքարը առջեւում է: Իսկ բուռն հետաքրքիր հանդիպում է սպասվում ՀՄԸՄ-ի եւ ՀՄՄ-ի միջեւ, որին անհամբերությամբ սպասում են ոչ միայն լիբանանահայ, այլեւ լիբանանցի մարզասերները: Առաջին շրջանում թիմերի մրցամարտը ավարտվել էր 3-3 հաշվով, մեծ ագրյուն հանույք պատճառելով հանդիսականներին գոլերի առատությամբ եւ լարվածության մեջ պահելով նրանց խաղի ողջ ընթացքում:

Լիբանանի առաջնության 15-րդ տուրի մյուս հանդիպումները «բնական» ելք ունեցան: Համառ պայքարում անցավ չեմպիոնի «Անսարի» եւ հետնապահի «Ռասինկի» մրցավեճը: Չեմպիոնը մեծ դժվարությամբ հաղթեց Լիբանանի հավաքականի թիվ 1 թիմին 1-0: «Պըրժը» զավակի պարտություն կրեց «Շաբաբ Սահելից» (0-1), մինչդեռ «Սաֆանարժանի հաղթանակ տանեց Սուրի «Թադամոնի» նկատմամբ (2-1): Խաղաղ ավարտվեց 1-1 հաշվով ավարտվեց Զղարթայի «Սալամ» եւ «Աշխաա Ախի» թիմերի «առճակատումը»:

15-րդ տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը 35 միավորով գլխավորում է «Անսարը»: Անսպասելիորեն երկրորդ հորիզոնականին է հայտնվել «Նըժմեն» 26 միավոր: Երեւ միավոր պակաս ունի երրորդ տեղում ընթացող ՀՄԸՄ-ը: «Ռիյադ Սոլհը» եւ ՀՄԸՄ-ն համապատասխանաբար 24 եւ 23 միավորներով 4-րդ եւ 5-րդ տեղերն են զբաղեցնում: Լիբանանի առաջնությունը ընթանում է դարձի Սմաների եւ Սուրբ Ծննդյան տոնական օրերին: Այժմ մարզադաշտերի մեծ մասը վերանորոգվել է, իսկ խաղադաշտերը ծածկվել են նոր կանաչով: Օլիմպիական նորակառույց ավանն ու մարզադաշտը, որ պատրաստվում են ընդունել արաբական աշխարհի խաղերը, այժմ կիսակառույց վիճակում են վերջերս տեղի ունեցած դժվարությունների պատճառով: Առճակատման փորձերից խուսափելով, Չնայած կարանման մեծ միայն նոր վարկեր տրամադրելու ոճով: Այսուհետ միջամտությունը կարգավորված են դարձել Լիբանանի մարզաշխարհում: Սակայն ֆուտբոլը չի ներառվում նման աղմկոտ քաղաքականություններին, անտարբեր եւ չանկացող պատճառելով նման վանդալ չխախտ գանգվածներին:

ՊԱՏԿԵՐԱՀՈՒԴԵՐ

Մաքիաս Զամմերը լավագույնն է Եվրոպայում

1956 թ.-ից սկսած Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստին որոշելու համար «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթը յուրաքանչյուր մրցաշրջանի ավարտից հետո անցկացնում է մարզական լրագրողների հարցում: Հերթական 41-րդ մրցույթի արդյունքներով Եվրոպայի 1996 թ. լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվեց Դորտմունդի «Բորուսիայի» եւ Գերմանիայի ազգային հավաքականի ֆուտբոլի կազմի պաշտպան Մաթիաս Զամմերը, որին կհանձնվի «Ոսկե գնդակ» մրցանակը: Այսպիսով, Զամմերը դարձավ 3-րդ ֆուտբոլիստը, որն արժանանում է նման բարձր պարգեւի: Այս ֆուտբոլիստի համար մրցաշրջանը անցկացրեց վառ եւ հաջողությունների մեջ: Գարնանը նա մեծապես նպաստեց «Բորուսիայի» հաղթանակին Գերմանիայի առաջնությունում, ամռանը լավագույնն էր երկրի հավաքականում Անգլիայում կայացած Եվրոպայի առաջնությունում, իսկ աշնանը «Բորուսիային» օգնեց հաջող ելույթների Չեմպիոնների լիգայում: Զամմերին ընդամենը մի քանի միավոր զիջեց բրազիլացի Ռոնալդոն, որը հանդես է գալիս «Բարսելոնայում»: 20-ամյա ֆուտբոլիստը վերջերս անցկացված «Ոսկե սուպեր» հանդեսի կողմից ճանաչվել է աշխարհում լավագույնը:

«Ֆրանս ֆուտբոլի» հարցմանը մասնակցում էին ՈւԵՖԱ-ի անդամ բոլոր երկրների մարզական հանրահայտ լրագրողները: Արդեն երրորդ տարին է, ինչ մրցույթի մասնակիցների թվում Հայաստանը ներկայացնում է մարզական մեկնաբան «Ֆուտբոլ +» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Սուրեն Բաղդասարյանը:

«Ոսկե գնդակի» դափնեկիրներ

Սթենլի Մեթյուզ (Անգլիա, «Բլեքփուլ», 1956 թ.)
Ալֆրեդո դի Ստեֆանո (Իսպանիա, «Ռեալ» Մադրիդ, 1957, 1959 թթ.)
Ռայմոն Կոպա (Ֆրանսիա, «Ռեալ», Մադրիդ, 1958 թ.)
Լուիս Սուարես (Իսպանիա, «Բարսելոնա», 1960 թ.)
Օմար Սիվորի (Իտալիա, «Յուվենտուս», 1961 թ.)
Յոզեֆ Մասոպուստ (Չեխոսլովակիա, «Դուկլա», 1962 թ.)
Լեւ Յաշին (ԽՍՀՄ, «Դինամո», Մոսկվա, 1963 թ.)
Դենիս Լոու (Շոտլանդիա, «Մանչեստր Յունայթեդ», 1964 թ.)
Էյսեբիո (Պորտուգալիա, «Բենֆիկա», 1965 թ.)
Ռոբերտ Չարլթոն (Անգլիա, «Մանչեստր Յունայթեդ», 1966 թ.)
Ֆլորիան Ալբերտ (Հունգարիա, «Ֆերենցվարոշ», 1967 թ.)
Ջորջ Բեստ (Հյուսիսային Իռլանդիա, «Մանչեստր Յունայթեդ», 1968 թ.)
Ջանի Ռիվերա (Իտալիա, «Միլան», 1969 թ.)
Գերդ Մյուլլեր (ԳՖՀ, «Բավարիա», 1970 թ.)
Յոհան Կրոյֆ (Հոլանդիա, «Այաքս», «Բարսելոնա», 1971, 1973, 1974 թթ.)
Ֆրանց Բեկենբաուեր (ԳՖՀ, «Բավարիա», 1972 թ., 1976 թ.)
Օլեգ Բլոխին (ԽՍՀՄ, «Դինամո», Կիեւ, 1975 թ.)
Ալան Սիմոնսեն (Դանիա, «Բորուսիա», Մյոնխենգլադբախ, 1977 թ.)
Կեվին Կիգան (Անգլիա, «Համբուրգ», 1978, 1979 թթ.)
Կառլ-Հայնց Ռումենիգե (ԳՖՀ, «Բավարիա», 1980, 1981 թթ.)
Պաոլո Ռոսսի (Իտալիա, «Յուվենտուս», 1982 թ.)
Միշել Պլատինի (Ֆրանսիա, «Յուվենտուս», 1983, 1984, 1985 թթ.)
Իգոր Բելանով (ԽՍՀՄ, «Դինամո» Կիեւ, 1986 թ.)
Ռուդ Գուլիտ (Հոլանդիա, «Միլան», 1987 թ.)
Մարկո վան Բաստեն (Հոլանդիա, «Միլան», 1988, 1989, 1992 թթ.)
Լոթար Մաթեուս (ԳՖՀ, «Ինտեր», 1990 թ.)
Ժան Պիեռ Պապեն (Ֆրանսիա, «Օլիմպիկ», 1991 թ.)
Ռոբերտո Բաջո (Իտալիա, «Յուվենտուս», 1993 թ.)
Խրիստո Ստոյչկով (Բուլղարիա, «Բարսելոնա», 1994 թ.)
Ջորջ Վեա (Լիբերիա, «Պարի Սեն Ժերմեն», 1995 թ.)

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվ նորից պայքար է սպասվում

Հայաստանի հավաքականը արտագնա հանդիպումներ կանցկացնի

ՀՐԱՉՅԱ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Արդեն ավանդական են դարձել մրցաշրջանի ավարտից հետո Հայաստանի ազգային հավաքականի շրջագայությունները Հարավային Ամերիկայում: Եվ դա հասկանալի է, քանի որ այժմ, երբ հյուսիսային կիսագնդում իշխում է ձմեռը (չնայած այն կարծես թե չի շտապում «ժամանել» Հայաստան), հարավայինում շոգ ամառ է: Բնականաբար, այնտեղ ավելի նպաստավոր պայմաններ են միջմրցաշրջանում ուժերը վերականգնելու եւ մրցակցային փորձը պահպանելու համար: Այսօր Հայաստանի ընտրանին մեկնեց Ֆրանսիա, ուր մեկշաբաթյա ուսումնամարզական հավաք կանցկացնի մեր հայրենակից Ալբերտ Արզումանյանի Մարսելի մերձակայքում գտնվող «Դոմեն դը Տուրետ» մարզաքաղաքում: Այստեղից թիմը կմեկնի Հարավային Ամերիկա, որտեղ մի շարք ընկերական հանդիպումներում ուժերը կչափի աշխարհամասի տարբեր երկրների հավաքականների հետ: Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչ Խորեն Հովհաննիսյանը եւ մարզիչ Սամվել Դարբինյանը թիմի դռները են հրավիրել հետեւյալ ֆուտբոլիստներին.

դարպասապահներ
Արմեն Ավագյան («Փյունիկ»)
Գառնիկ Հովհաննիսյան («Ցեմենտ»)
պաշտպաններ
Տիգրան Գասպարյան («Արարատ»)
Արամայիս Տոնոյան («Փյունիկ»)
Սարգիս Հովսեփյան («Փյունիկ»)
Հարություն Վարդանյան («Շիրակ»)
Վարդան Խաչատրյան («Փյունիկ»)
կիսապաշտպաններ
Համլետ Մխիթարյան («Փյունիկ»)
Արթուր Պետրոսյան («Շիրակ»)
Ռազմիկ Գրիգորյան («Երեւան»)
Վարդան Մինասյան («Փյունիկ»)
Գառնիկ Մանուկյան («Կոտայք»)
Արմեն Սանամյան («Փյունիկ»)
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան («Արարատ»)
հարձակվողներ
Արսեն Ավետիսյան («Փյունիկ»)
Վարազդատ Ավետիսյան («Փյունիկ»)
Կարապետ Միքայելյան («Սոկոլ»-ՊԺԴ, Սարատով)
Տիգրան Եսայան («Երեւան»)
Ֆրանսիայում թիմին կմիանա Հարություն Կարապետյանը (Լոս Անջելես):

ՇԱԽՄԱՏ

Հիվանդության պատճառով Հակոբյանը հեռացեց պարտիան

Առայժմ կրկնակի տեղեկություններ են հասնում Հոլանդիայի Գրոնինգեն քաղաքում մեկնարկած շախմատի միջազգային ներկայացուցչական մրցաշարից, որին մասնակցում է նաեւ Երեւանցի միջազգային գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը: Այս տուրում մրցամարտերի մեծամասնությունը խաղաղ ելք ունեցավ: Առաջատար Թիվմանն առաջին կես միավորը կորցրեց ուկրաինացի Օնիշչուկի հետ մրցավեճում: Միայն անհաջող խաղից հետո «Վիկտոր Կորչնոյը Շվեյցարիայից զիջեց բուլղարացի Իվան Սոկոլովին: Զիջագ Վլադիմիր Հակոբյանի եւ իր յանուացի Լոեկ վան Վելիի հանդիպումը: Հակոբյանի հիվանդության պատճառով: 5 տուրից հետո կրկին առջեւում է հոլանդացի Յան Թիմմանը, որն իր հաշվին է գրանցել 4,5 միավոր: Նրանից մեկ միավորով հետ է մնում անգլիացի Նայջել Շորթը: 3-ական միավոր ունեն վաստակել բելառուս Բորիս Գելֆանդը եւ ռուսաստանցի Պյոտր Սվիդլերը: Հակոբյանի ելույթների մասին առայժմ լուր չկա:

ԼՈՂ

Ավստրալացիները համաշխարհային նոր ռեկորդ սահմանեցին

Միչիգի 25 մետրանոց լողավազանում Ավստրալիայի հավաքականի տղամարդկանց 4x100 մ համակցված փոխանցումալողում ցույց տվեց 3 րոպե 30,91 վայրկյան արդյունք, սահմանելով համաշխարհային նոր ռեկորդ: Այս ցուցանիշը ավելի քան 1,5 վայրկյանով գերազանցեց 1993 թ. ամերիկացիների ցույց տված նախկին նվաճումը:

Մերդինյանը «Դինամոյի» չեմպիոն

Սպորտկոմիտեի լրատվական ծառայությունից տեղեկացանք, որ վերջերս Մոսկվայում կայացած «Դինամո» ՄԸ սպորտային ծանրամարտության բաց առաջնությանն ԱՊՀ այլ երկրների հետ մեկտեղ մասնակցեցին նաեւ Հայաստանի պատվիրակները: Ստուգատեսում հանդես եկան Հրանտ Շահինյանի անվան օլիմպիական հերթափոխի մարզադպրոցի սաներ Հարություն Մերդինյանը եւ Գեւորգ Գեւորգյանը: Ուրախալի է, որ Հարությունը հաղթեց մեծահասակների առաջին կարգի մրցումներում: Ավելի համեստ հանդես եկավ Գեւորգը, որը սպորտի վարպետի թեկնածուների պայքարում բավարարվեց 8-րդ տեղով:

Կմասնակցեն եվրոպական ստուգատեսին

Սպորտկոմիտեի լրատվական ծառայության հաղորդման համաձայն, ձեռնածության Եվրոպայի անհատական առաջնությանը մասնակցելու համար Սանկտ-Պետերբուրգ են մեկնել մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Ալբերտ Պողոսյանը, Գուրգեն Կարապետյանը եւ նրա 7-ամյա որդի Արամ Կարապետյանը: Մրցաշարը կավարտվի Ամանորին:

Ռուս թենիսիստուհիների գերազանց ելույթները Մայամիում

Ռուսաստանցի Եղենա Դեմենտեւան դարձավ Մայամիում կայացած թենիսի մրցաշարի մինչեւ 16 տարեկանների աշխարհի պատանեկան ոչ պաշտոնական առաջնության հաղթող: Եզրափակիչ մրցումներում 4-րդ համարի տակ հանդես եկող Դեմենտեւան 3 խաղափուլերում պարտության մատնեց ամերիկուհի Մեղան Միղլտոնին: Ի դեպ, Դեմենտեւան, Անաստասիա Նիշկինայի հետ զուգակցված, եզրափակիչում ստացված զույգը 6-3, 6-1 հաշվով հաղթեց գերմանուհիներ Սիա Օսկարմանին եւ Լինդա Սարդենբերգին:

Ազգ օրաթերթի համակարգչային ծառայությանը կարող եք պատվիրել

Գովազդների
Բրոշյուրների
Լոգոտիպերի
Անցաթղթերի
Կնիքների
Բլանկների
Հրավիրատոմսերի
Ֆիրմային ոճի
Օրացույցների
Այցետոմսերի
Բուկլետների
Գրքերի
ձեւավորում

Հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47
հեռ. 581841

Աշխատանքները կկատարվեն Apple Macintosh, LaserMaster 1200 համակարգով

ՍՓՅՈՒՌ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԸ

«Եվրասիա» հիմնադրամի աջակցությամբ USAID-ի միջոցներով:

Ձեռնարկությունների մասին տեղեկությունները ներկայացված են անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուներով, ապրանքների եւ ծառայությունների ցուցիչը՝ անգլերեն, հայերեն, ռուսերեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն եւ արաբերեն լեզուներով:
Հրատարակիչ՝ «ՍՓՅՈՒՌ» ՍՊԸ:

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԹԵՐԹԻ ԿՐՊԱԿՆԵՐԻՑ ԿԱՄ «ՍՓՅՈՒՌ» ՍՊԸ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻՑ:

Փավստոս Բուզանդի 1/3, 1-ին հարկ
☎ 58-13-51, 58-91-67

«Հ. Բ. Ը. Միության նախագահ Գ. Կյուլպենկյանի հրամարականի հարցի շուրջ»

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱՎ

հեղինակ՝ Կառլեն Դալլաքյան
հրատարակություն՝ «Ազգ» օրաթերթի
Երեւան 1996 թ., 112 էջ

Տպագրված է ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի գիտական խորհրդի հանձնարարականով

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Ձվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝
27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Արաբկիրի փողոցում:

ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝
25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռախոսներ՝
58-18-41, 52-30-56

Վաճառվում է

երկու սենյականոց բնակարան Նորքի V զանգվածում:

Հեռ. 64-36-60

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդունվում են ֆեների եւ միքսերների կարգիչների վերանորոգման պատվերներ:

ՀԵՌ.՝ 22-15-74

Կգնեմ հայաստանյան տուրիստական գրամեքենա: Հեռ. 564486

1997 թ. ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՎԱ ՁԵՐ ՍԵՂԱՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՆԱԻՐԻ	2000 դրամ
ՏՈՆԱԿԱՆ	1600 դրամ
ԸՆՏԻՐ	1000 դրամ

Հեռ. 52-49-68, 58-39-96

ԿՈՆՅԱԿ

Tacis

ABSC Armenian Business Support Center

ԱՊՀ - ՊԱՐՏՆԵՆԱՐԻԱՏ

20-21 փետրվարի, 1997 թ., Մոսկվա

Եվրոպական Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ կազմակերպվող «ԱՊՀ-Պարտնենարիատ» առաջին գործարար համաժողովը հրավիրում է Հայաստանի գործարարներին (արտադրության, ծառայությունների և այլ ոլորտներ), որոնք ցանկանում են գործընկերներ գտնել մասնակցելու միջոցառմանը, որը կկայանա Մոսկվայում, 1997թ. փետրվարի 20-21-ը:

Հայաստանի պատվիրակության մասնակցությունը մասնակիորեն ֆինանսավորում է Եվրոմիության Տասիս ծրագիրը:

Պատվիրակների նախնական ընտրությանը մասնակցել ցանկացողները կարող են մինչև 1997թ. հունվարի 15-ը աշխատանքային օրերին, ժամը 9⁰⁰-18⁰⁰-ը դիմել Հայաստանի Ձեռներեցության Աջակցման Կենտրոնի (ABSC) գրասենյակ՝ Պուշկինի 12 հասցեով:

Հեռախոսներ 52-82-79, 22-16-15, 22-21-45, 151 934, 71-82

Հայաստանի Ձեռներեցության Աջակցման Կենտրոնը (ABSC) աջակցում է հանրապետության ձեռնարկություններին արտասահմանյան գործընկերների որոնման բնագավառում, կազմակերպում է մարքեթինգային հետազոտություններ Հայաստանում և արտասահմանում, խորհրդատվություն է տրամադրում արտաքին առևտրի կազմակերպման հարցերի շուրջ, պատրաստում է բիզնես-ծրագրեր, ինվեստիցիոն նախագծեր, կազմակերպում է մենեջմենթի և մարքեթինգի դասընթացներ: ABSC-ին Եվրոմիության Տասիս տեխնիկական օգնության ծրագրի շրջանակներում իրականացնում է Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկություններին մասնագիտական օգնության տրամադրման ծրագիրը:

ALFAX «ԱՅԱՔՍ»

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՏՈՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԻՊՐՈՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը ԵՎ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը

**** հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
հանգստի ժամանց բոլոր տարիքների համար

ԱՄԵՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ «ԱՅԱՔՍ»-Ը ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է

ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7-օրյա հանգիստ, ուտեստ դաշ կապահովված բարձրակարգ հյուրանոցներով, անգամ՝ 2 անգամ

Ֆիրման ձեզ ցանկանում է հաճելի ժամանց եւ շահավետ գնումներ

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 45/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

FULBRIGHT SCHOLAR PROGRAM

APPLICATIONS ARE NOW BEING ACCEPTED FOR THE 1997/98 FULBRIGHT SCHOLAR PROGRAM. CANDIDATES MUST POSSESS A DOCTORAL DEGREE (OR EQUIVALENT PROFESSIONAL TRAINING AND EXPERIENCE) AND ENGLISH PROFICIENCY SUFFICIENT TO CONDUCT RESEARCH OR TO LECTURE IN THE UNITED STATES.

CANDIDATES WILL BE CONSIDERED IN THE FOLLOWING FIELDS:

1. POLITICAL SCIENCE, INTERNATIONAL RELATIONS, AND LAW

2. AMERICAN STUDIES (HISTORY, LITERATURE, SOCIETY OR CULTURE OF THE UNITED STATES)

APPLICATION FORMS MAY BE OBTAINED FROM THE USIS OFFICE AT THE US EMBASSY, MARSHAL BAGHRAMIAN 18 OR THE IREX OFFICE, AT THE UNION OF ARMENIAN ARCHITECTS, MARSHAL BAGHRAMIAN 17, 2ND FLOOR.

FOR FUTURE INFORMATION OR TO SUBMIT APPLICATIONS, PLEASE CONTACT THE USIS OFFICE AT 52-46-61, OR IREX AT 56-12-15.

APPLICATION DEADLINE IS JANUARY 31, 1997

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ՍՆԿԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ: 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-33, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 89149. Պատվեր 2253. Տպաքանակ 4000. Ստորագրված է տպագրության 24.12.1996. Գինը 75 դրամ